

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-terem, a hídkaputól kimenet balra a 24. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj.

Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglérnél (Wollzeile 9. sz.)

NYilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez ezimzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.

Előfizetési ár:

egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft.

A magyar király, mint „summus justitarius,” megszűnt-e lenni az 1848-diki törvények következtében?*)

I.

(J.) Az igazságszolgáltatásra, hogy az törvény szerinti s nemcsak a formának, hanem a lényegnek főképpen megfelelő legyen, kell valakinek felügyelni, s mivel ezen felügyelet alá kell a legfőbb törvényszéknek is tartozni, önként következik, hogy az igazságszolgáltatás felett örködő hatóságnak, vagy hatalomnak, a legfőbb törvényszék felett, mindenesetre attól megkülönböztött hatalomnak, vagy hatóságnak kell lennie.

Régebben a fejedelmek örködtek az udvarukban tartott legjelesebb s kitünőbb törvénytudók segédelmével, a törvény szerinti helyes igazságszolgáltatás felett, mint summus justitariusok, honnan a magyar királyi kuria is vette a maga eredetét, mely magasztos hivatást a magyar királyok a szegények, árva, özvegyek és más ügyefogyottak s általában az igazságokban elnyomott feleknek vigasztalására a valódi szent igazság érdekében gyakorolták, mi alapul szolgált a magyar népnél a király iránt mély gyökeket vert pietásnak, melynélfogva a nép a királyt az igazság kifogyhatlan forrásának és biztos védőjének vallásos buzgósággal hitte, és ezen magasztos summus justitariusi hivatás gyakorlata által érdemelte ki dicső emlékü Mátyás királyunk is a népnél azon, minden érzoszopnál dicsőbb és maradandóbb emléket, mely szerint Mátyás király halálával az igazság is megholtnak tartatott a magyar nép által!

Azon időtől fogva, mióta a magyar király nem tartózkodik állandóan a hazában, az kevesebb mértékben gyakorolta ezen üdvös és magasztos jogát, és csak is rendkívüli esetekben, nevezetesen akkor, a midőn a formánál fogva veszedelmezett volt a lényeg, vagy a nyilvános igazságtalanság eseteiben segített a Felség a magyar kir. udv. kancellária útján kelt mandatumai által; de itélethozatalba soha sem ereszkedett és nincs példa, hogy a kir. curia újabbj organisáltatása ideje óta, a Felség a létszemélyi táblának itéletét közvetlenül megváltoztatta volna; s így Magyarhonban a Felség az igazságszolgáltatás tekintetében, mint summus justitarius, azon hivatásnak felelt meg, egy részében legalább, a melynek Franciaországban a summus justitariusi hatalomnak a Bourbonok alatt cabinets-justitiz-cé történt sülyedése után, éppen ennek megszüntetése és gátlása végett felállított Cassationshoff megfelelni hivatva van; a melynek rendeltetése nevezetesen a formális és materialis nullitásokat cassálni, melyek főképpen a törvények helytelen értelmezése és alkalmazásánál fogva erednek, s azért is ottan a törvényeknek is hiteles magyarázatja a Cassationshoffnak hatásköréhez tartozik.

Az erdélyi fejedelmek inkább megtartották az elválás idejétől fogva a magasztos és üdvös ősi summus justitariusi hatóságot, mint a magyar királyok, kik állandóan Bécsben lakván, miután Erdély ismét visszajött a szent koronához, a fejedelem által az ősi dicső magyar királyok módjára gyakorlott summus justitariusi hatását és jogát a Leopoldinum diplománál fogva is kikötötte magának az ország, mely magasztos jognak törvényszerinti gyakorolhatása tekintetéből állítatott fel idővel az erdélyi kir. udvari kancellária is, melynek förendeltetése nem annyira a politikai hatás (mire nézve diplomatikai rangban a főkormányzók, mint az állam tanácsa, az udvari kancellária előtt állott), mint inkább az volt, hogy a fejedelmek, mint summus justitariusnak, törvényes tanácsa legyen, melynek segédelmével a Felség a törvényben meghatározott esetekben, mint legfőbb bírósági, melyek mindig a Felség által aláírt rescriptum formában

szoktak expedíálni, ily Felség által aláírt rescriptumok keltet akkor is mindig, valahányszor a felek folyamodása következtében a királyi kormányzók határozata változás alá jött, a kir. főkormányzók határozatát megváltoztató rescriptum is mindig a Felség aláírása mellett szoktak expedíálni. És annyiban különbözött a magyar eredeti perrendtartást és igazságszolgáltatás módját inkább megtartó erdélyi perrendtartási szervezet a magyar honi igazságszolgáltatási rendszertől, hogy a törvény szerinti igazságszolgáltatásra a fejedelem közvetlenül felügyelt s örködött és a summus justitariusi magasztos ősi hivatásának inkább megfelelt a magyar kir. Felség Erdélyben, mintsem Magyarhonban.

A magyar királyoknak nem kevés dicsőségre válik az, hogy az ő közvetlen felügyelete alatti igazságszolgáltatás nem sülyedett soha cabinets-justitiz-cé, mint ez az európai udvaroknál nagy részt történt, és ebben a magyar nép nemcsak nem látott valami aggasztót, sőt, mint egy kitünő előnynek és biztosságnak tartotta, hogy a rendes ítélszékek által igazsága megtagadása és elnyomtatása esetében határtalan bizalommal a Felséghez folyamodhatott sérelme orvoslása végett és azt orvosoltathatta. A székei nagy előnynek és jognak tartotta, hogy a 3 frtot érő öröksége tárgyában rendes appellatio útján a Felség eleibe vihette az ügyét legelsőbb elhatározás végett, a midőn a százsz ezen az uton csak 40 frtot, a magyar pedig csak 2000 darab aranyat tárgyzó perével juthatott!

Az 1848-ki események ebben is, a mint egyébben, nagy változást idéztek elő.

Az 1847-iki törvényekben semmi intézkedés sincs arról, hogy az igazságszolgáltatási téren a magyar királyi felség, „mint summus justitarius” magasztos, igazságszolgáltatási felügyeleti jogával, melyet Magyarhonra nézve a magyar udv. kancellária által, mint erdélyi nagyfejedelem pedig főképpen az erdélyi udv. kancellária által — az előbbi kancelláriák eloszlátása idejéig — folytonosan gyakorolt, hogy mi történjék? arról a törvényben semmi intézkedés nem történt, már pedig erről okvetlenül intézkedni és gondoskodni a valódi szent igazságnak közérdeke igenis megkívánja.

A summus justitariusi jognak gyakorlata nem luxusból, hanem szükségből, a közérdeknél fogva kívántatott.

Az igazságszolgáltatás felett örködni, hogy az főképpen a lényegnek megfelelő és törvény szerinti valóság legyen, elmellőzhetlen és a nélkül a legfőbb törvényszéket sem lehet hagyni, különben üdvös ellenörködés nélkül az alsóbb törvényszékek felett örködni hivatott legfőbb törvényszék is, legyen az Obergerichtshof, vagy septemviratus, az mind egy, idővel ki fog hágni, s mindenesetre legfőbb perrendtartás szerint működő hatóság, de a valódi igazságot szellemével éltető és a következetes és szilárd joggyoramaság felett örködő üdvös bíróság nem fog idővel lenni! Példája ennek a többi között az osztrák igazságszolgáltatásnál az egykori Oberste Justiz-Stelle, a melynek helyét a mostani Oberster-Gerichtshof foglalta el. József császár alatt, a ki mint summus justitarius a német örökös tartományoknak igazságszolgáltatása s közvetlenül az Oberste Justiz felett is gyakorolta a felügyeletet, s különösen a törvénynek szelleme szerinti hiteles magyarázatát kizárólag magának tartotta s nem engedte meg a bíróságnak egyáltalában a törvény szelleme felett okoskodni; mire nézve esetre fölterjesztést kellett hozzá tenni és így a törvénynek szelleme szerinti alkalmazása csak is a felség hiteles magyarázata alapján történhetett, akkor azon Oberste Justiz-Stelle és az általa felügyelt osztrák igazságszolgáltatás kitünő és követésre méltó, a Nagy Friderik által Poroszthonban szervezett kitünő igazságszolgáltatásnak, büszke vetélkedő társa volt és lehetett!

József császár halála után megszűnő az igazságszolgáltatás feletti közvetlen fejedelmi felügyelet, és a törvénynek szelleme szerinti magyarázatja is a bíróságnak magadatván, a már csak is a száraz szó értelme szerinti alkalmazáshoz, gondolkodás és fej-

törés nélkül járó könnyebb és szaporább mechanikai modorhoz szokott bíróságok ezután is mindekkoráig a szellemmel, a lényeggel az igazságszolgáltatás valódi céljával úgy szólván majd semmit sem gondolva és azon nem törődve, csak a megszokott körben jártak, a perrendtartási formát igyekeztek főképpen megtartani, a lényeggel nem sokat gondolva, az igazságszolgáltatás, melyről a valódi igazságot éltető szellem József császárral együtt eltávozott, mindinkább csak perrendtartás szerinti formalitással, törvények csak is száraz szóbeli értelme szerinti működésé, és a lényegre nézve az igazságszolgáltatás valódi célja tekintetében illusióvá, perrendtartás szerinti Geschäftté, Scheinjustizjá vált, mely veszedelmesebb a Schein-Constitutionalismusnál; mivel e mellett még lehetséges, ha nem is biztos, a jó igazságszolgáltatás, de a csak is formának megfelelő, a lényegét veszedelmezett Schein-Justiz mellett valódi igazság biztosan éppen nem várható, az által egyrészt a vagyonbiztonság, a társadalom alapja megrendül, másrészt pedig a külső formák általi inceselkedéseknek utat nyitó, a helyesen gondolkozni kellő bírót az ügyvéd által orrál fogva tetszése szerint vezetni engedő inertia miatt erkölcstelen mivoltánál fogva a közállapotot megmérgezve, végül az államnak veszedelmét és pusztulását idézi elő, a mint Verböczy a Hármaskönyv előbeszédében oly szépen és igazán mondja Ulászlónak, hogy több birodalmak pusztultak el a belső méreg, a rossz igazság miatt, mint a küllelenség fegyvere által! Már pedig fájdalom, az osztrák burocratai igazságszolgáltatás hazánkban ily belső mérget terjesztő, főképpen forma szerinti, a formának a lényegét, a célt az eszköznek feláldozó, nem gondolva arra, hogy a perrendtartási hivatási rendeltetésénél fogva csak is eszköz és törvényszabta út arra, hogy annál fogva az anyagi jog, az igazságszolgáltatás valódi célja biztosabban el lehessen érve; azért is az igazságszolgáltatás anyagját, a lényegét a formának feláldozni nem lehetne, a mint ez, fájdalom, nálunk már, az osztrák burocratai modor szerint Magyarhonban már a váltótörvényekkel, Erdélyben pedig későbbben az osztrák modoru perrendtartással behozott veszedelmes porlekedési rendszernél és formalitásoknál fogva nagyobb részt történik s a lényeg a formának feláldoztatik, a mi a régi rendszer mellett soha sem történt, a midőn a perek csak is a kifogásos állapotnak meghaladása után láttattak el érdemileg! A lényeg veszedelmezettetésével csak is a formának megfelelő igazság nem igazság; ez legfőbb summus jus, mely a valóságot öhajító magyarnál „Summa injustitia”; a mitől az Isten örizen meg minden becsületes magyar embert, mely hasonló az Aesopus meséjéből förezához, melyet csinosnak, szépnek és formásnak talált a róka, de azt kezébe véve s látva megfordítottan, hogy üres legyen, elvette és nem tetszett neki, mivel nem volt veleje! A csak is formának megfelelő igazság olyan, mint az ezüsttel megfuttatott ón huszas, melynek belső értéke sehogys sem felel meg a külső formális értéknek, s ily hamisított pénznél még veszedelmesebb a Schein-justiz, a csak is külső forma utáni, lényegét nem tartó igazság, s annak születte, t. i. a hamis ítélet, mely Zwangsourssal lévő ellátva teljesedésbe vétetik, ha jogerőre jött; ellenben a hamispénz elfogadására senki sem kötelezhető!

A királyhágonnemi érzekoházat ügye.

Már pedig a legeltévesztettebb intézkedésnek kellene tartani azon elhatározást, ha a látszólagos költségkimelés miatt Zalathna ezenul is, mint fő érzekolvasztó telep fenntartatván, nemsokára — talán a legközelebbi évtizedben — egy keserűen észlelt vesztés árán kellene a most szükségelt gyökere reformot foganatosítani; mert ha a bányaszat előmozdítására fenntartandó faszolgalmat — mit, mint a bányáiparnak hazánkban egyik föltétlen segély eszközét nem vagyunk képesek elég hathatósan hangsúlyozni — nem is fogna érvényesíttetni, ugy azon esetben is egy célserűbb érdekezelés s azáltal elérhető gazdálkodóbb fatermelés az aranyos-völgyi erdőségeiben tagadhatatlanul előnyösebben

fog létesíthetnünk, mint a kisebb segedelmi és viz-szükségben szenvedő zalathnai uradalomban.

Távol legyen tőlem, hogy én az erdösszetnek, hazánk nemkevésbé fontos és egyenlő támogatást igénylő ezen kincseinek, kizsákmányolását egy más kiváltságolt ipar érdekében követelném, vagy annak más utoni hasznosíttatását kétségekbe vonnám; de miután, hogy az 1747-diki második kivétel nélkül a földbirtokosokra a bányászati szükségleten mérsékelt ároni faszolgáltatási kötelezettséget róvo törvényezikről csak futólag emlékezett meg, maga az 1848-ki magyar bányatörvényjavaslat 23. cikke értelme szerint „a koronai s egyéb kincstári uradalmak és véghegyek a helybeli lakosok tüzi és épületi szükségéinek fedezése után s az erdei rendszer megtartása mellett minden határbeli bányák földalatti és feletti épületeire, az olvasztásra és tüzelésre szükséges fát, vágatás terhe nélkül, ingyen adni; sőt a helybeli bányák ebbeli szükségéinek előleges kielégítése után az évenként fennmaradó mennyiségből más határbeli bányák, különösen pedig bányavárosok hasonló szükségéit is fedezni tartoznának;” miután továbbá 1848 előtt hazánkban a bányauradalmaknak is hasonló hivatása volt, s jelesen az 1817-dik év febr. 27-kén 2108. szám alatt kelt kincstári rendelet értelmében az abrudbányai és verespataki bányagazdák bányamivelésre az abrudbányai erdőkből levő ingyen-faszolgáltatása még 1852-ig hatályban volt; sőt, mint értesülve vagyok, maga a topánfalvi kincstári uradalomhoz tartozó, nagy kiterjedésű magurai erdőségek is a múlt század második felében azon kikötéssel cedáltak a birtokos Bánffy család által az inscriptio idejének elteltése előtt a kincstár tulajdonába, hogy azok tisztán bányászati célokra használtassanak, miután végül a bányászati lendítésére egyhamar más kisegítőbb s akadály nélkül valószínű általános eszközt e tekintetben részemről nem ismerem; merem hinni, hogy az államhatóság — a törvényhozás intézkedését be sem várva, mások birtokjogát tiszteletben tartva s az okszeri erdőművelés tekintetbevételével — ezen kedvezményt a kincstári ügy, mint magán bányászatra nézve nem sokáig hagyja hatályon kívül és sietend minél előbb eloszlátni azon indokolt aggályt, mely vidékünkön éppen az alkotmányos korszak beálltával, s jelesen a most folyó évben a züzmű épületfa árának kétszeres fölemelése folytán a bányászati jövője iránt bányamivelő községeinket fogta el, s a kormány iránti bizalmat alánsni hajlandó, mely intézkedést nem mulasztanak el némelyek, különösen nem magyar ajku polgártársainknál a magyar kormány népszerűsítésére fehasználni.

Nem kívánjuk félreismerni azon nehézségeket, mik az ingyenes faszolgalmat folytán az erdőgazdászati haszonhajtóságára súlyosodnának; sőt azt talán, mint külön jóvedelmi ágat némi részben meg is szüntetnők; de nem aggódunk a felett, hogy a bányáipar új lendülete által az erdőjöveldelmi hiány aránylagosan ki ne pótolathassék; sőt reményünk van, hogy a faszolgalmat fenntartása mellett is maga ezen gazdasági ág jóvedelmezővé válhat, mint volt 1848-ig, főleg ha ezen szakmánál úgy, mint máshol is némely organikus bajok orvoslásán kívül a tisztviselői kinevezéseknél alkotmányos érületi, hazafias szellemű, a közjótól érdekétől áthatott képes egyénekre kiváló figyelem fog fordíttatni, s azok megválasztásánál a nepotismusnak s más önző tényezőknek kevesebb befolyás engedtetni, mint eddig.

Midőn az érzekohók fötelephelyét általánoságban az Aranyos völgyét jelöltem ki, szándékosan azért nem neveztem meg Offenbányát, mert bárha ez fennálló, de mindenesetre új javítást igénylő olvasztó műveivel, vízvezetékével s hivatali helyiségeivel az üzlet folytatására rövid időn berendezhető lenne; bir az Aranyos völgye e tekintetben egy más ponttal, mely, hogy eddig e célra fel nem használtatott, csak azon körülményből magyarázható, mivel Offenbánya maga egyszerűsmdűs érzekbányászati főhelye volt; e pont, mire célok s mit a fekvéssel ismerősek kitalálndnak, Topánfalva.

Kétséget sem szenved, hogy azon esetben, ha Offenbánya e célra már berendezve nem lenne, az érzekbányászathoz alig 1 1/2 órára fekvő távolagsánál, ocsóbb fa- és széntermelési képességénél fogva — hova szemben Offenbányával egy 4 mértföld hosszú vízi útztatás költség-megtakarítása is sorozható — Topánfalvának kellene föltétlenül az elsőséget adni, mely eltekintve az említett előnyöktől a még eléggé ki nem kutató Bihar innenső oldalán elrejtett érzektelepek feltárására és kizsákmá-

*) Ezen cikksorozat némi kérdéseit az új processuale már részint megoldotta, részint oly elveket létesített, miket részünkről pártoltunk. Itt megjegyezzük, hogy e mostani cikkek írásakor még az új törvényjavaslat nem volt ismeretes. Fontosnak tartjuk azonban e cikkek közreadását a porlekedésünk téren hosszasan működött iról a hazánkbeli jogfogalmak ismertetése végett.

Szerk.

nyolására a kohók közelsége által új üsztönt gerjesztene, s a más vidéki bányamivelőknek — azok közt a kincstárnak — több évenként több ezerre rugó fuvarbért takarítana meg, e kívül még magasabb nemzetgazdasági okok is parancsolják, hogy midőn a mindinkább épülő vasutak közlebbi szomszédságában fekvő helységek első sorban vannak hivatva azok kedvezményeiben részesülni, addig a távolabb esők anyagi jóléte felkarolását és előmozdítását az állam saját érdekében is kötelességének tűzze ki; a Gyula-Fehérvár vívó aradi vasúthoz alig kezdetek érellyesebben, már is a zalathnai kincstári erdőből nagy mennyiségű fölemelt áru faszállítás keletkezett, mi állítólag az idevaló bányamű-fa árrának fölemelésére is szolgált; s Zalathna, ha nem is marad jövőben az olvasztás főhelyévé, a vasút közelsége által iparát és jólétét állandóbban fogja biztosíthatni, mint az ideszorult bányász és havasi nép, mely — a bányászat felvirágzása nélkül — más kiviteli czikkel, vagy iparral a nagyon is kezdetleges faedény-kereskedésen kívül nem bírva, ha az állam fel nem ismeri a bajt s idején nem orvosolja, rövid időn szegre akaszthatja csákányát, fűrőjét, fejszéjét, s mellet más hazát keresni, csak találjon; e mellett a Topánfalván folytatandó kohóüzlet talán egy kívánt piacot teremthetne az ottani erdőuraldom produtumainak is, mely minden bányafaszolgálat nélkül 1862-től 1866 végéig 242,000 forint veszteséggel zárta be üzletét, s ezen irányban még tovább is folytathatja, ha a bányáipar érdekeinek sajnos mellőzése a hirhedett meghusult hidegszamosi fátisztatáshoz hasonló speculációkban fogja hivatását keresni.

Topánfalvát egy kohó felállítására végett azon ültetből is kívántam megemlíteni, mert javaslatomnak az illető helyt bármintem figyelembevétele esetében, ezen eszme kivihetősége szempontjából a kellő adatok megszerzésére most a legjobb alkalom mutatkozik, midőn a verespataki kincstári és részben magántársulati bányamű-állalat érdekeiben egy tervezett zűz- és mosni nagyobb mérvben kiépítésére és az Aranyos vize czélszerű felhasználására éppen Topánfalva közelében s egy kohóüzletre alkalmas helyen most folynak a hivatalos fölmérések, mely alkalommal kohászati czélra is előleges tervrajz és költségvetés, vagy legalább egy általános vázlat készítése minden újabb kiadás nélkül rövid uton elrendelhetetnek, mi, ha a kivitelben nem is részesülne, mint egyes munkaadalek, mindig becsértekel bírna.

Az előadottak folytán — az ingyen bányász kohófaszolgáltatásának, mint a bányáipar jövő felvirágztatásának és fejlesztése egyik mellőzhetetlen föltételének ajánlásán kívül — javaslatom oda megy ki, hogy:

a) Offenbányának főkohóvá szándékolt rendeltetésének eszméje föltétlenül elvettessék.

b) Mondassék ki határozottan, hogy érczolvasztási fötlepül az Aranyos völgye léven kijelölve, Offenbánya lesz annak előleges helye, nyílt kérdésnek tartatván fenn jövődöre, mennyiben lenne e tekintetben minden érdekek kellő mérlegzése mellett, Topánfalva czélszerűbb.

c) A zalathnai és cserlési kohóknak további megtartása tétessék az offenbányai érczolvasztás eredményétől, a le szállítandó olvasztási költségek befolyásától s egyáltalában a legközelebb fekvő bányavidék szükségleteitől függővé.

d) A nevezett kohóhelyiségek egyikeknek a többiek feletti előnyösségére nézve hallgattassanak ki az érdekelt bányamegyék is, mik ez ügyben illető képviselőik által egy bányahatóságilag egybehívott közgyűlésen szabadon nyilatkozhatnak.

Végül megjegyzem, miszerint jelen cikkemet azért öhajtanám a nyilvánosság forrma elébe hozni, hogy ezen nagy horderejtű ügyhez szakértársaim és az ügy menetelével talán ismeretlen bányamivelők köznség, saját meggyőződésük szerint, úgy az általános bányáipar, valamint az illető vidékek érdekeinek szempontjából elfogulatlanul szólhassanak.

Széles Dénes.

Előterjesztése

a magyar királyi igazságügyi miniszteriumnak a törvénykezési rendtartás tárgyában.

(Folytatás.)

3. Nem kevésbé fontos kérdést képez a felebbviteli következménye oly pertársakra nézve, kik a törvényes idő alatt felebbezéssel nem éltek. Általános szabály szerint a pertársak jogai és kötelei nem változnak az által, ha valamely perben többekkel együtt vannak érdekelve. Valamint jogukban áll a perorvoslatok jótékonyaságát igénybe venni: úgy kötelességük is azon föltételeknek, melyek ezirint e jog gyakorolható, megfelelni. És e szabályt a javaslat is magáévá tette, kimondván, hogy ha több pertársak közül nem mindnyájan felebbezték: az ítélet a felebbezési határidő lejártával a nem felebbezőkre nézve rendszerint teljes jogerővel bír. (220. §.) De vannak viszonyok a gyakorlati életben, melyek közt e merev szabály képtelenségekre vezetne. Így a javaslat 91. §-a megengedi, hogy al-

peresek, ha többen vannak, az ellenirátot közösen vagy külön-külön adhassák be, tehát közös képviselőlet és védelmet használhassanak. Ha e védelem folytán a felebbviteli bíróság habár csak egyik pertárs kérelmére az ítéletet jogtalanul mondotta ki: nem lenne-e következetlenség ez érvénytelen ítéletet a másik pertárs ellen, ki ugyanazon érvek védelme alatt áll, csupán a felebbezés elmulasztása miatt, mint érvényest végrehajtani? Vagy makacs-sággal tekintetnek egyenlőnek a felebbezés elmulasztása? A felebbezés joghatálya a nem felebbező pertársakra ez irányban is kiható erővel bír. A javaslat 67. §-a t. i. a mulasztó pertársakról azt vélelmezi, hogy azon védelemhez csatlakoznak, mely részükre a legkedvezőbb; a felebbezés pedig nem egyéb, mint folytatása a védelemnek. Kivételes eset tovább a kötelezettség ugyanazonossága. Legyen szabad egy példát említenem. A és B. egy közösen aláírt adóselel alapján elmarasztaltatnak. A. felebbez, B. nem. A másodbíróság feloldja az ítéletet, mert a követelés jogtalanúságát bebizonyítottak talált. Ugyde B. nem felebbezett, a kötelezettség pedig egyetemleges volt: mily logikával nyújthat a törvény segédkezett azon ítélet végrehajtására, melyet önmaga feloldott, oly követelés érvényesítése végett, melynek jogtalanúságát nyilvánvaló? Hasztalan hivatkozánk a perújításra. Késő eszköz ez, s csak igen ritkán képes a tönkre jutottnak hitelét s anyagi érdekeit rehabilitálni. Kerüljünk minden gyógyszer, mely a köranyagot nem távolítja el, hanem a testnek más, talán nem is részben gyűjti össze. Kivételes eset végre a kötelek jogalapjának közössége, a midőn e jogalap a felebbezés folytán érvénytelennek nyilvánítottatnak. A példa itt is világosabban fog szólni. Ugyanazon kölcsönszerződés alapján a főkötelezett, tovább a jótálló közösen pereltetnek meg és marasztaltatnak el. A főkötelezett felebbezéssel él, pertársa nem. A szerződés ennek folytán érvénytelennek mondatik ki s a tulajdonképeni adós teljes felmentést nyer, a jótálló pedig végrehajtás alá vonatik. És a törvény elnézze, sőt eszközt nyújtsa arra, hogy a jótálló fizessen ott, hol adós és adósság nem létezik, csak azért, mert az adóssal együtt nem felebbezett? Ily esetekre nézve a 220. §. általános szabálya alul kivételt kellett tennem. (221. §.)

4. A felebbezésnél nem leendő helye észrevételeknek. A felebbezvényt még indokolható; az ítélet talán lényeges körülményeket hagyott figyelmen kívül, vagy hibás következtetésekre alapított, s ezeket kimutatni, vagy kedvezőbb ítélethez más alapot jelölni ki, a védelem kiegészítéséhez tartozik. De, hogy a nyertes fél az ítélet indokait külön iratban ismételve, s azok felett — mert úgy sem tehetne mást — magasztalólag nyilatkozzék: ezt az ügy alaposabb kifejtésére szükségesnek éppen nem, a per lefolyására nézve pedig hátrányosnak láttam. A periratok tehát, mihelyt a felebbezvényt bemutattatott, a felebbviteli bírósághoz haladéktalanul felterjesztetnek. (222. §.)

5. A semmiségről fentebb már volt szó: itt az esetek soroltatnak elő s az eljárás szabályoztatik. Az eseteket czélom volt oly szabatosan határozni meg, hogy minden kétféle elháríthatassék. Ezt kívánta a külön semmisítések illetősége, ezt azon kötelezettség, melynek fogva a semmiségi ok a felebbezvénytől elválasztva, külön iratban s indokolvá terjesztendő elő. (232. §.) Azon elv, mely szerint a perorvoslat, a kijelölt esetek kivételével, a per folyamata alatt nem fogadtatik el, s a per folytatását a kivételes esetekben sem akadályozza: valamint a felfolyamodásnál, úgy itt is alkalmaztatik. (231. §.) A közvetlenség sajátos eljárást tett szükségessé oly esetre, midőn ugyanazon ítélet ellen semmiségi panasz és felebbezés együttesen használtatik. A fokozatos fórumok mellőzése nem enged, hogy eme jogorvoslatok egy beadványban összekapcsolhatassanak; a sértett felet pedig semmiségi panasz esetében a felebbezésből s felebbezés esetében a semmiségi panaszról elzárni, s a közt közt, melynek mindenkéhez joga van, kétes sikert választásra kényszeríteni méltánytalanság volna. De még így is nyílt kérdést képezne az eljárás ott, hol különböző ügyfelek különböző jogorvoslatokat élnek. Azt sem akarhatam, hogy a felebbezés határideje a semmiségi panasz elintézéséig nyitva tartassék, annak veszélye nélkül, hogy a visszaélés e nyílt uton szabad menetel talál s az ítélet jogerőre emelkedését hosszabb ideig hátráltatja. A javaslatban közvetítő módot ajánlaltam. Midőn t. i. akár ugyanazon fél, akár különböző ügyfelek semmiségi panaszt és felebbezvényt nyújtanak be: az összes iratok előbb a semmisítésekhez terjesztendők. Ha a semmisítések a panaszt alaposnak találja: határozatáról az elsőbíróságot értesíti, s ez esetben a felebbezés az illető félnek egyszerűen visszaadatik. Ha pedig a semmiségi panasz alapatlannak találatik: ennek kijelentése mellett a semmisítések az összes iratokat közvetlenül azon bírósághoz küldi át, mely a felebbezés folytán az érdembeni határozat hozatalára mint felebbviteli bíróság van hivatva. Ez esetben a semmisítések határozatáról a felek az érdemben hozott ítélet által értesítetnek. (234. §.)

6. Az igazolási perorvoslat használatára korlátozva van. Sommás eljárásnál t. i. éppen nem (242. §.) Érendes eljárásnál pedig ítélethozatal után a végrehajtásig, csupán egy ízben, és csak akkor

van helye, ha a jogervényes ítéletben foglalt eskü letételére kitűzött hatánap elmulasztatott. (246. §.) Ítélethozatal előtt az igazolási kérelem 15 nap alatt az elmulasztott hatánapotól számítva beadhatik ugyan, de a felek a tárgyalást külön jegyzőkönyvben 24 óra alatt befejezni (243. §.), a bíró pedig a jegyzőkönyvet 3 nap alatt elintézni (244. §.) tartoznak.

7. A perújítás eddigi eseteihez még egy újabb járul, midőn t. i. vagy az alapperben hozott sérelmes ítéletre az ügyvéd hibája nyújtott alkalmat vagy az első avagy másodbírósági ítélet ellen a felebbezvényt fontos akadályoknál fogva a törvényes határidő alatt be nem adatott. (249. §.) Ezáltal a felek érdekei az ügyvéd vétségének káros következményei ellen biztosítva, a nélkül, hogy az ellenfél úgy ezen, mint egyéb eseteiben a perújításnak a kiegészítési végrehajtásban gátoltatnék. (253. §.) Kiemelendőnek tartom tovább, hogy a perújítás eseteinél azon határidő is, mely alatt eme jogorvoslat érvényesíthető, pontosan meg van határozva (249. §.), s ezáltal elhárítva a félreértés az elévülésnek váltói és közpolgári időtartamára nézve, melyre a két eljárás közössége nem egyszer nyújtott alkalmat. (1840: XV. t. cz. II. r. 196. §.) Kiemelem végre azon eltérést, melynél fogva a perújítás kérdése míg a jelen eljárás szerint két külön tárgyalást és határozatot tesz szükségessé, előbb a perújítás tárgyában, majd a per érdemében (1840: XV. t. cz. II. r. 198. §.): a javaslat szerint a perújítás megengedése vagy megtagadásának kérdése, jelentékeny idő kimélessel külön határozat nélkül, a függővel együtt döntendő el. (252. §.) (Folytatjuk.)

Levelezés.

M. Várárhely, szept. 4. 1867. — A városi választások folyamának derekán vagyunk. Főbíránk lett Fekete József, rendőrfőnökünk Vadadi F. Lajos; közigazgatáshoz három tanácsosi állomásra a kijelölés megtörtént. Ehez számítván a képviselő testület megválasztását is, ime a három heti választási vajadásoknak eredménye. Még hátra van a törvényesek megválasztása.

Ennek ellenében mondhattam valaki, hogy a székből eléggé sietve történt a választás. Igaz, hogy annyi napot sem vett igénybe, mint a hány hetet a városi választás, ahol képest sietve, de nem elisietve történt. Az eredményt illetőleg utóbbi levelem kiegészítéséül tudatom kell, hogy a törv. széknél lemondott három tlnök, u. m. Horváth Ferencz, Imre István, Magyarai Ferencz, a közigazgatásnál aljegyző Nagy Károly; helyettesítve lettek a következők: legutóbb szavazatot nyert egyének u. m. Balla László, Nyárádi István, gr. Toldalagi Zsigmond, aljegyzőnek Szentiványi Kálmán; végre B. L. nem fogadván el a helyettesítést, helyébe lépett Fekete Károly; azóta pedig közigazgatás és igazságszolgáltatás kezeltetik éppen oly pontosan, oly szakértőleg mint azelőtt; a törvényszéknél végtárgyalások, büntelmi nyomozó polgári ügyek tárgyalásai folyamatosan vannak, az utóbbiakat illetőleg az új perrendtartási javaslat szabványai érdekelt-séggel olvastatnak; szóval, a falusi szántóvetőből városi ember lett, kiinn hagyta családját, gazdaságát, megszokott életrendjét, s itt benn vendéglőben élve hivataloskodik, még eddig csak az elv és hazafias kedvért, mert, közbevetőleg legyen mondva, már csaknem két hava s a fizetés még nincs utalványozva, míg a provisoristák havonként előlegesen pontosan veszik fizetéseiket. *)

De menjünk tovább. Urunk Királyunk születésnapja mult hó 18-án nagy lelkesültséggel és érdeklőséggel lön megünnepeelve. Pontban reggeli 9 órakor főkirálybíró ő mlga lakásán összegyűlt volt a közigazgatási és törvényszéki összes személyzet s ő mlga vezetés alatt előbb a piaci plebánia templomban utóbb a várbeli év. ref. nagy szentegyházban hallgatta végig a hála istenitiszteleteket. Diszében a főkirálybíró nál jelen voltak a városunkban állomásozó ezred főbb tisztjei, a k. tábla főbbjei, a székbeli, városi, papi és tanári előjárók, a lelkes pohárköszöntések a tisztélet és rend korlátai közt nem hiányoztak, s az ezred jeles zenekara válogatott darabokkal fűszerezte, a különben is izletes ebéd folyamát.

Azóta pedig csak a jelen országos ügynevezeti Rózália napi vásár kölcsönzött városunknak kevés élénkiséget. Panoráma, hangverseny, sörházi népdalok, sipládák gyönyörködtetik felváltva a begyűlt vendégeket. De ki az, amott a sokaság élén csoport gyerekektől kísért, feltűnő egyéniség? Szőke értelmes arc, magas homlok, s a jó indulat atyai tekintet, melylyel környezetét figyelve kíséri egyszerű papi alak, fény, igény és czifraság nélkül? Nem állhattam ellent, megismerkedtem, sejtetem nem esalt; ő lelkes a szó teljes értelmében, Koos Ferencz Bukurestből. Örömem nem csekély lön e nem mindennapi ismeretség fölött, melynek folytán csak hamar megtudtam, hogy K. F. Bukurestből az oda települt székei családoknak 10 ifju sarját, azaz 10 gyermeket hozott vissza az édes hazájukba.

*) No hisz nem így tett egykor velünk, 1847-iki tisztviselőikkel Bach és Krausz. Nemhogy albertingot adott volna, de felsépsé rajtuk mindazon összeget, a mit megfoglalt fizetésükben a megye pénztárából kivettünk, és pedig akkor kelle visszafizetnünk, mikor a belválasztás vagyunknak feloldta, s minden javainkból kifosztott. Sork.

anyaföldre; egyet közülük Brassóban hagyott, betet az idevaló év. ref. főiskolába helyezend, és kettőt a n.enyedi főiskolának szánt. N. Enyedről útjában Kolozsvárt is érinteni fogja. Isten vezérelje a derék lelki pástort! r. l.

Sz. Udvarhely, szept. 1. 1867. — T. szerkesztő úr! Az urbéri kárpótlások ügyeinek lassu menetére vonatkozólag történtek már több versen felszólalások, s míg ezen vádák a rendszer ellen voltak irányozva, nem a valósi biztornyokat azok feladata volt azon vádák ellen sorompóba lépni; de miután a tiszt. szerkesztő úr becses lapja 102-dik sz. általi vezércikkében minden állítólagos „gyanusitni nem akarás” mellett is „csupán természetes felelősség” a valósi biztornyokat oly oldalról támadja meg, mely egyém becsületükbe vág, mintha t. i. „a biztornyai tagok csak is hogy napidijukat és fizetésüket megtarthatassák s mentől tovább hivatalban maradhasanak, szándékosan igyekeznek mentől lassabban dolgozni”, részéről magam és állásom iránti kötelességemnek ismerem e súlyos vádat, mely nem kevesebb, mint hogy a biztornyai tagok csak is önérdékből a birtokos osztály és állampénztár rovására megbocsáthatlan bűnt követnek el, — egész nyugodt önértéssel mint valóitánt visszautasítom. *)

Mindenekelőtt merész feltevésnek találok egy egész hivatali osztályzatot a főnébb definiált intentionál megfélemezni, mert nem vizsgálógondolás után e személyzet tagjai közt lehetnek és vannak is, kiknek muljok, társadalmi állásuk, jellemük ily vád alól kivételt érdemelhetnek és érdemelnek is; de posito sed non concesso — hogy egyik vagy másik biztornyai tagnál hivatalba lépésével ugynevezett önfentartási ösztönből is, a huzás halasztás eszméje felmerült; bizonynyal az, mihelyt azon számtalan anyagi és szellemi nehézségeket megízelte, melyekkel a biztornyoknak eljárásukban találkozni kell — nemhogy huzás-halasztási, de szabados — azaz sietési vágyat fog érezni; és hogy ez áll: én nem föltevésből, de psychologicce bizonyítom be: A biztornyai kiszáll példán oly havasi községbe — a melyen az országban akárhany van — hol az egész faluban, nemhogy tisztességes szál-lásról, de még a tárgyalás számára megkívántató alkalmas helyiségről is alig lehet szó; mindazáltal dolgozni kell oly házban, mely nemcsak a család és sűrő-rívó gyermekek által lakszobául és konyhául használtatik, de még az apró marhák által is mint ol vétetik igénybe; az élet első szükségének, megszokott kényelmeinek kielégítéséről pedig pénzét után sincs szó. E sorok írója volt azon helyzetben, hogy egy hétig nem izlett meleg ételet, s kénytelen volt november és december napjaiban egy fűres szellős csűrben hajtani nyugalomra fejét, ha nem akarta egységét egy ronda, fűtős, fulladásig telt szoba levegőjében kockáztatni; ily expeditiókat, ily örökös vándor életet 1—2 hónapig főképp nyári évszakban elviselhetni még; de hosszasan a testi és lelki erő, kivált elemedettebb korban, meg-törlik alatta; s valóban molliéri harpagoni jellemmel kellene annak birni: ki egy pár forint napidijért ily életmód folytatását évekig kívánatosnak tartaná! Vagy kiszáll a biztornyai oly községbe, hol a birtokosság részéről szives fogadtatásban részesül; hálátlanúságot követnek el, ha nem ismerem el, hogy több községben a birtokosság előzőkénység-gel viseltetett a biztornyai irányában a nélkül, hogy ezéri kölcsönben az actio szabadságát feláldoztatni kívánta volna; de mentől szivesebb volt ily fogadtatás, — mely a birtokosság jelen anyagi helyzetében sok helyt áldozattal jár — annál erkölcsibb kötelessége volt a biztornyaiaknak e szives-séggel vissza nem élni, s a munkát lehető mentől előbbi befejezése által távolítani el magától a schmarotzer nevezetét.

Mindkét esetben tehát egy művelt embertől — s ezen epithetoura talán szabad igényt tartanunk — önként következik, hogy egyszer physikai, másszor főképp morális kényszerítésből lehetőség inkább sietni, mint lassuszkodni fog; és hogy mégis a biztornyok boscoi túntetéssel nem tudják megoldani feladatukat, annak egyik lényeges oka — egyebeket nem is említve — részint magában az érdekelt birtokos osztályban, részint a népben fe-neklük, s ez állításomban meg fog bizonyosan valamennyi biztornyai tartani. A birtokos osztály ugyanis jelenleg korántsem viseltetik a végleges urbéri kárpótlások iránt annyi érdekeltiséggel, mint eleinte; kivált hol sejt, hogy kárpótlás helyett visszafizetés történik; s a rendes idézések dacára is, főképp a nagyobb birtokosság, mely távol városokon időz, vagy nem jelenik meg, vagy oly felbatalmozottak által, kik legkisebb felvilágosítással sem tudnak szolgálni, s legfőképp nevéket karczol-ják a munkálatok alá. A nép részéről pedig, mely

*) Ha a fétet úgy volna felállítva, meglehet valótlán, és visszautasítható volna; de azon cikkben egyéb van mondva, felemlítetük, miképp a Schmerling-miniszterium oly móddal állít be hivatalukba a biztornyokat, miképp kimondta, hogy a mint az urbéri ügy bevégződik, hivatalukból elbocsáttatnak, ezen intézkedésből természetesen feltehetőnek mondotuk azt, hogy e hivatalok működésüket nem siettetik, nem pedig pozitív ténynek; ott feltevés és reflexio van, nem pedig gyanúsítás. Hogy ezen biztornyok buzgalommal vagy nem buzgalommal járjak el, arról nem beszélünk, mert nem volt feladatunk leskelődni utánuk. Egyebekben e nyilatkozat hasznos felvilágosításának az ügy érdekében örövendünk.

Sork.

különben is sok helyt előítélettel viseltetik az egész kárpótlási ügy iránt, még több passivitással találkoztunk; hisz ismerjük a falusi életet! szorgos munka idején minden szigorú szolgabírói és dűllői rendeletek dacára is, a nép csak ügygyel-bajjal állítható elé; volt eset, midőn egy község egész férfinepessége előjáróságostól — bár a bizottmány kiszállásáról értesítve volt — egy szinte napi távolságra eső erdőben volt szénacsinálásra kiköltözve, honnan csak késő utánjárással lehetett nagy zúgolódás közt valakit hazakapni. Ily és hasonló esetben nem kényes-e tehát a bizottmány állása? egyfelől: hogy túlszigorú föllépéssel felajdulásokra okot ne szolgáltatasson, másfelől mégis földadatának megfelelően; hát még a különböző politico-administracionális esetek, mint: újoncz-állítási, követválasztási, tisztujtás, átcsinálás, községi árverezések stb., melyek, ha a bizottmányok eljárásait nem is akasztják meg egészen, de rendszeren hátráltatólag hatnak; mintán a nép és előjáróság azokkal szemben ha összekötnének, a kárpótlási ügyet csak másrendű ügynek tekintik.

Könyvi pamagról bizonyos időt tűzni ki valaminek végrehajtására, de a gyakorlati élet kineveti a körülmények tekintetbe nem vétele nélküli számításokat.

Továbbá azt tetszett írni: „ezen czirkázó bizottmányok napidijainak forciozását nevelte azon körülmény is, hogy igen sok ellátatlan urbéri pőr levén, ők oly tárgyat, a mely pőr alatt volt, ki nem tisztázhattak, s így egy községben többször elfuvaroztatának magukat, s többször vehettek napidijt a szerint, a mint a törvényszékek hébekorba egy-egy urbéri pört elítelték.”

E megjegyzéssel szemben én nyilváníthatom: mit naplóm és úti számlám is tanúsítanak, hogy ily ötletről sem a brassói kerületben, sem a kolozsváriban (hol darabig kisegítőleg működni alkalmam volt) többszörös utazgatások nem fordultak elő; s hogy más kerületekben is alig történnének, szinte mernék kezkeskedni, mert e tekintetben az alapigazgatóságnak szigorú rendeletei vannak.

A mi pedig a fuvarozási költségeket illeti, a brassói bizottmány — megtekinthető úti számlái szerint — mult évi június havától, mint a működés kezdetétől, f. évi szeptember 1-ő napjáig s így 15 hónapra terjedőleg, Galacztól Málnásig eső távolságra 38 vagy 39 községet utazva be, fuvaroköltség czim alatt felszámított 112 frt 54 krt, melylyel alig van a kocsis fizetése fedezve; mintán a bizottmány kénytelen lovat és szekeret tartani; mert habár alkotmányos életünk gúnyjára a bizottmányi tagok pinkivel indulhatnak is el; de a tárgyalásokhoz mulhatlanul megkivántató nagy terjedelmű katasztrális munkálatokat hátukon csak nem voncolhatják... azonban nem akarok keserű lenni, s csak azon nyilatkozattal zárom be soraimat: hogy részemről áldani fogom a magas kormány azon intézkedését, mely eszközölni, hogy a valószínű munkálatok mentől előbb befejezethessenek; sőt még nagyobb hálával fogadnám a magas kormány azon kegyelmét, ha engem ezen — a vezérczikkel értelme szerint túlságosan fizetett állásomból fölmentve, visszahelyezne azon előbbi — a jelenhez képest csak 1/3 fizetéssel ellátott hivatalos állásomba, honnan a mlgos alapigazgatóság engem ezen czirkázó bizottmánynak gúnyolt állásra emelni méltóztatott; annyival inkább, hogy a bizottmány ily ciklikeli arczudobása után — birtokos osztály és nép előtt discreditirozva állván — helyzete még egyszer oly nehezzé és kellemetlenné vált.

Tompai Imre,
a brassó-sz. udvarhelyi val.
bizottmány ezidőbeni vezetője.

KÜLFÖLD.

SPANYOLORSZÁG. A spanyol mozgalmakról írják a „Köln. Ztg“-nak: Prim 18,000 emberrel rendelkezhetik, s még sokkal több fegyverképes tódul zászlója alá, ha csak egyszer is személyesen mutatkozott volna, így ellenben senki sem tudja, hol tartózkodik. A tábornok ezen megfoghatatlan magaviselete már sok bajt okozott; néhány csapatvezér menekülni kényszerült, mert emberek, kik elárulva hitték magukat, halállal fenyegették őket. A lehangoltság általános; itt, valamint külföldön, sokan árulónak tartják a tábornokot.

Meg kell vallami, hogy a kormány maga részéről nagy erélyt és ügyességet fejtett ki. A szolgálati időt 6 évről 4-re leszállította s ezzel kiragadta a csábesszökt az ellenséges tábornokok kezéből, melyet gyakran nagy eredményen alkalmaztak; rendkívüli jutalmakat ígért a hű katonának, eltávolította a szabadelvű tiszteket és tábornokokat, és nem fukarkodott az előmozdítással, ha ez jutalmul szolgált a bátor tettekért és a kormány iránt tanúsított áldozatkészségért. Azonkívül folytonosan változtatta a helyőrségeket, a mi a katonák elcsábítását szerfelett megnehezítette. A hivatalos lapokban Gonzales Bravo belügyminiszter a neki sajátos ékesszóló és heves irmodorban azzal vádolta a felkelőket, hogy a külfölddel szerződtek és ennek akarják átengedni a spanyol terület egy részét a fölök nyert segély fejében.

A kormány végre a felkelő vezérek multját is felhasználta, hogy a világ előtt bebizonyítsa, miszerint csupán özö nagyiravágás által bírtak a

felkelés megkezdésére. Ezen ügyes taktica folytán a gazdag s legtöbb adót fizető osztályok előlege-sen befizették adóösszeleteiket s a kormány nyugodtabban várhatta az események fejlődését. Ez halálos csapás volt a forradalomra nézve, mivel az államkincstár törsége még végzetlejesebb leend a kormányra nézve Barcellona elesténél. A felkelők azonföül roszul vezényeltettek s a köztük uralkodó feltétlenység lehetetlenné tett minden kombinált mozidulatot.

A felkelők igen számítottak a hadsereg elpártolására, ez azonban hű maradt a kormányhoz, mert Prim programjába a katonai összeírás el-törölését is felvette, s ez által maga ellen zudította az összes tiszti és altiszti kart.

Hirlik, hogy Prim, mintán Montpensier herceget nem birta tervének megnyerni, a mozgalom sikertelése esetére Aosta herceget szándékozott spanyol királyiylá kiküldetni; alig bízható azonban, hogy ez hajlandóbb lett volna kalandos terveit elő-segíteni.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, szept. 1. A „Journal des Debats“ bécsi levelezőjétől, előleges közleményeket vett a salzburgi összejövétel eredményéről, mely a körülményekhez képest csak később fog ez vagy amaz értelemben kifejlődni. A szóban forgó közleményekből mindenekelőt kiderül, miszerint az összejövételt illetőleg kezdeményezés Napóleon-tól eredt, ki saját, valamint Eugenia császárné benső részvétét óhajtotta kifejezni a császári család előtt Miksa császár halála felett. „Napoleon, írja a levelező, ez alkalommal oly szívélyességet és gyöngéd érzetet tanúsított, mely Ferencz József császárt, Erzsébet császárnét s az egész császári családot a legmélyebben meghatótta; egyetlen családot vélünk látni, melynek tagjai közös szerencsétlenség által sújtatva, annak szükségességét érzik, hogy kölcsönösen vigasztalják egymást és legbensőbb érzületeiknek kifejezést adjanak.

Lehetetlen mindamellett, hogy két nagy állam uralkodói öt egész napot a legbensőbb viszonyban együtt töltsenek a nélkül, hogy megfontolásaik körébe időről időre Európa és saját államaik helyzetét is be ne vonják. Keblüket fájdalom árasztotta el, szemekiben könny ült, de azért tiszta öntudatával bírtak a nagy feladatnak és felelősségnek, mely rájuk nehezt, s nem válhattak el, mielőtt a látkört elhomályosító „sötét pontokat“ érintették volna és az eszközök felett tanácskoznának, melyekkel azokat mellőzni lehetne. Hogy mily alakban történt legyen ez, azt határozottan senki sem tudja, s innen van, hogy az erre vonatkozó közlemények annyira eltérők, mialatt némelyek a salzburgi találkozásban csak személyes érzület-parancsolt lépést látnak, melynek semmi politikai bordenje, mások ismét kirekesztőleg politikai esemény színvonalára helyezik ezen összejövételt s rendkívüli fontosságot vélnak annak tulajdoníthatni. A két császár kicserélte eszméit a napikérdésnek s Austria és Franciaország közös érdekei felett s meggyőződött, hogy mindkét kabinetnek érdekeik megóvása végett ugyanazon eszközökhöz kell folyamodnia.

Elkerülhetlen volt ennél fogva, hogy az uralkodók nemcsak Európa jelen helyzetét, a mint az 1866-iki események következtében alakult, hanem egyidejűleg a valószínű vagy lehetséges eshetőségeket is tekintetbe vegyék, melyekkel szemben sem Ausztia, sem Franciaország nem maradhat közönyös, nehogy érdekeikben megrövidítenessenek vagy elveszítsék a tekintélyt és eszekevlési jogot, mely őket a nemzetközi viszonyokban megilleti.

A netaláni válságok gondos tekintetbevételével, az uralkodók, érdekeik megóvása végett, közös eljárásra határozták el magukat; az írásbeli lekötélés ellenben feleslegesnek tekintetvén, szerződés vagy egyezmény nem jött létre. A teljes egyetértésnek az érdek-közösség és a két császár becsületszava szolgál alapul.

Mialatt a két uralkodó ily módon elismerte az érdek-közösséget Ausztia és Franciaország között, valamint annak szükségességét is, hogy egyenlő politikát kövessenek, másrésztől a béke fentartását nélkülözhetlen feltételnek tekintették alattvalóik jö-létére nézve. De a béke fentartása ismét a szerződések által feltételeztetik, melyeket Ausztia és Franciaország nem csak az egymásközi viszonyokban, hanem másokkal szemben is teljesen és szívesen óhajtt foganatosíttatni és fenntartatni. Ezen szerződések bármily megsértése a béke ellen irányzott merénynye fog vétetni, melyet Franciaország és Ausztia, közös érdekeikhez ragaszkodva, semmi esetre sem fognak megengedni.

Ha tehát a két uralkodó ezen egyetértése szövetségnek mondható, úgy az valódi békeszövetség minden támadó jelleg nélkül, s ha nem nyeri meg mindenki tetszését, de nem is jogosít fel senkit, hogy magát általa elhomályosíttatnak tekintse. Hasonló szövetség nem keltheti fel a kormányok vagy nemzetek bizalmatlanságát; a ki megtiltköz-nék rajta, ezzel csak saját rosz szándékát árulná el, és méltó okot adna a gyanuszkodásra. Ausztia és Franciaország szövetségét méltán a polgarisodás és előhaladás hathatós elemének vehetjük, mely kétségtelenül lényegesen előmozdítja mindkét ország békés fejlődését és emelni fogja azok befolyását Európában.

OLASZORSZÁG. Florenz-ből írják folyó hó 2-dikáról: Franciaország itt rendkívüli erőfeszítéssel dolgozik azon, hogy Ausztia és Olaszország között bensőbb közlekedést hozzon létre, s barátságos viszonyt nyáltsa fel a feszültséget, mely még folyvást tart fölébb nevezett kormányok között, először azért, mert a modenai herceg jószágai még mindig lezárólvák, másodszor mert a velencei archivum történelmi okmányainak visszaadása iránt megkezdett tárgyalások félbeszakadtak. Azon körtülmény, miszerint az olasz kormány bizonyos feltételek teljesítése mellett késznek nyilatkozik a zár feloldására, továbbá az okmányok kiszolgáltatása iránti megszakított tárgyalások újabban leendő megnyitása a francia türekevések sikere mellett tanuszkodnak, ámbár az olasz miniszterium jelenleg két oly egyén ül, kiknek Ausztia irányában gyűlölsége általában ismeretes, tudniillik Techio igazságügyminiszter, velencei szültes és e hajdani híres comitato veneto főnöke, ugyszintén Coppio közoktatási miniszter, a Mazzini-iskola renegátja. Ezen miniszter annyira ment Ausztia elleni gyűlöletében, hogy az első alkalommal ropant gyorsasággal sietett a velencei archivum-kérdésre vonatkozó tárgyalásokat megszakítani, ámbár az ausztriai követelések méltányosságát és igazságot voltát maguk az olasz biztosok is elismerték. Ratazzi miniszterelnök elhatározását be sem várta, és arra nézve is végzett, mit az utóbbi világosan önmagának tartott fenn. Mintán egyebiránt Ratazzi akarata kartársai előtt törvény, ezek Ausztia ellenes érzülete semmi jelentőséggel sem bír.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A nagyváradi kolozsvári vasútvonalon a földmunkálatok a Hodos csapászékől kezdve Rév községig, már e hóban megkezdhetnek. A megkezdés azért nem történhetnék Várad városnál, mivel a Körös folyón az átvitel pontja még nincs megállapítva. A kisajátítás igényelte fölvételekhez ama részen már e napokban hozzá látnak.

— Csikszék-ből írják nekünk, hogy e szék közszereztett képviselője s jelenleg Marosszék főkirálybírója, mlgos Mikó Mihály úr, e hó 10-dike előtt néhány napot mulatott ottani birtokában. Sept. 1-én a gyergyói kerületi királybíró és dűllő vezetése alatt, a székelyek tömegesen keresték fel a sok érdemű hazánkfiát alföldi birtokában, kifejeznie új pályájára szerencsekívánuatnak s eltávozásra felletti fájdalmukat. A tisztelő testület aztán követválasztási conferentiává alakult, hol Mikó főkir. bíró az országgyűlésen követett politikájáról s az országgyűlési többség alkotmányos vívmányairól adott fölvilágosítást, mit osztanak, helyeslenek, köszönetet mondanak; sőt indítványozták kimondatni, hogy itt valaki csak úgy lehessen követ, ha Deák zászlóhoz hű leend. Azonban maga a főkir. bíró ajánla, hogy válasszanak oly embert, kiből politikailag megbízhatnak; de minden utasításfélét mellőzzenek. Ezzel ráestek a főkir. bírora, hogy követté választatását újból fogadná el; s miért is ne tehetné azt, mintán a mi főispánainkat a felsőházba nem bítták meg?

— Városunk megválasztván közigazgatási tisztikarát; a törvényszéki személyzet megválasztása következik. Ma töltetik be a törvényszéki elnöki állomást, hová Füle István, Makoldi Sámuel és Fries Albert vannak kijelölve. Ez utóbbi visszalépett.

— Sterka Sulutin érsek f. hó 7-kén virradólag meghalt. Tegnapelőtt folyt le a fényes temetési szertartás. Mint mondják, egy fél milliót hagyott hátra.

— Az országgyűlés által, még ennek elnapoltatása előtt, az igazságügyi-törvényjavaslatok megvizsgálására kiküldött bizottmány működését — az igazságügyminiszter felszólítása folytán — e hó 16-kán megkezdte.

— A K.-Fehérvári vasútmunkálatok megkezdésével, különösen Fehérvár és Maros-Portus közt, mint a rómaiak Apuluma helyén, számos érdekes régiségeket találtak s fedeznek fel naponta. Kiemelnek egy ivó-edenyt, mely nagy értékű, mint művészi becseré nézt az eddig találatokat felülmúlja. E régiségeket nyereszkezők kezdték tovább adni, midőn a hatóság figyelmét felkeltvén, megakadályozására megtette a kellő intézkedéseket.

— Figyelmeztetés a honvédelaphól nyújtandó segély-előlegekre nézve. A magyar királyi miniszterelnökség által idei 1340. szám alatt, inséget szenvedő volt honvédek rögtöni segélyzése végett kirendelt bizottság működését megkezdvén, az illetőket ezenen figyelmezteti, miszerint — csak is hitelesen okadatott kérvények vétethetvén tekintetbe — a segélyt igénylők multjokról honvédelmi igazolványukkal, család és vagyoni, illetőleg segélyre szorult állapotukról helyhatósági — testi rok-kant voltukról pedig orvosi bizonyítványokkal — végre az övezgyek házassági okmányainal igyekezzenek kérvényeiket támogatni. Az így felszerelt kérvények a honvédelmi miniszteriumban, miniszteri titkár Aschermann Ferenc kezéhez lesznek beadandók, s az eddig beadott kérvények köztül az e tekintetben hiányosak, kiegészítés végett szintén ő töle visszavendők, a ki naponként reggeli 9—11 óráig hivatala helyiségében a kérvényeket átveszi, a hiányosokat visszaadja, a pénztalványokat ki-

szolgáltatja s minden e tárgyba vágó felvilágosításokat, utasításokat ad.

— A pesti magyar kir. egyetem jog- s államtudományi karának állapota az 1866/7-dik tanév nyári szakában. I. Beiktatott rendes joghallgató a mult félévekből 987, újonnan beiktatott 34, rendkívüli joghallgató 10, összesen 1031. (90-nél kevesebb, mint a félévben, s 39-czel több, mint a mult tanévi nyári szakban.) Vallásukra nézve: róm. kath. 586, görög kath. 18, görög keleti 73, ágostai hitvallású 105, helvét hitv. 133, unitárius 11, Mózes vallású 105. Származásukra nézve: magyarországi 951, erdélyi 60, horvát-tótországi 10, határőrvidéki 5, a birodalom koronaországaiból 4, külföldi 1.

— Zágrábból jelentik: A horvát-szlavon gyűlés összehívásáról egyelőre lemondottak; a pénzügyi hatóságoknak a magyar pénzügyminiszterium alá rendelése adminisztratív úton — a horvát gyűlés megkezdése nélkül — hajtatik végre.

— IX. Pius 6 szentsége aug. 17-kéről egy levelet intézett az „I. Tanuja szerkesztőségéhez, melyben elismerését nyilvánítja a kath. vallás körtől mutatott buzgalmaért.

— Szomorú eset adta magát elő az ungvári követválasztásnál aug. 31-én. A mi sem 1861-ben, sem 1865-ben nem történt, a katonasági sortűzet adott s az alkotmányos jogok gyakorlási teret valódi csataterre lőn, 9 halott és sok sebesült vala. Kandó és Mocsary pártja mérközött. Kandónak 815, Mocsarynak 750 szavazata volt.

— A napokban holtnak híresztelt Ira Aldridge-ot így szól egy újabb dementi: Az az Aldridge, a ki meghalt, nem is volt színész, hanem szobapíktor, nem is halt meg Lembergben, hanem Zeilenrodában s nem is hitták Aldridge-nak, hanem Hobelmayer-nek. Éle-e vagy meghalt hát? — Járjon végére, kinek okvetlenül szüksége van rá.

— (Neerolog.) Merza Joachim és neje Simai Józsefin, Johanna, Simai Salamonné, Emánuel, Mária, Ázbéj Mihályné, Katalin Bogdán Istvánné, Czink Mária, özv. Merza Izsákné s ezek gyermekei, valamint számos közel és távoli rokonok nevében, a fájdalomtól sújtott kebellet jelentik a szelid és forrón szeretett édes anya, nagynya és anyós özv. Merza Gergelyné, szültelet Izsák Dorotea, a haldokló szentségének ájtatos fölve-telét, f. évi sept. 8-kán reggeli 2 órakor 69 éves korában, öregségi elgyengülés következtében, özvegységének 9-dik évében, öt napi gyengélkedés után történt csendes elhunytát. Földi része folyó szeptember hó 10-én d. u. 3 órakor fog belmonostor-utezai 183 számú saját házából a köztemetőbe kikísértetni s elhunyt férje mellé elhelyeztetni; lelkéért pedig az engesztelő áldozat ugyane hó 11-én d. e. 10 órakor a helyi Sz. Ferencziek óvári templomában megtartatni, melyre minden rokonok és ismerősök tisztelettel meghívattak. — Kolozsvárt, szeptember 9-kén, 1867.

— Az államadósságok kérdésének megoldására vonatkozó kormányi javaslatról a „LL.“ egy bécsi táviratot küldt, mely némi eltérést foglal magában a „P. N.“ ismertetett közlésétől. Ez utóbbi szerint ugyanis tervben volt, az államadósságok kamataiból 600 millió adósságnak megfelelő 30 milliót leszámitani s a hátralévő részből Magyarországra 25%-t róni. A „LL.“ szerint pedig a kormányi javaslat lényege az, hogy az összes államadósságokból 600 millió, s így a kamatokból 30 millió leszámitatik ugyan, mint oly rész, mely Magyarországot semmiképp sem terhelheti; de a többi államadósságok kamataiból Magyarországra 25%-nál nagyobb összeget tartozik viselni.

— Kolozsvár, sept. 11. A kegyesrendiek igazgatására bizott kisebb tápnevelde 60, a nagyobbik (seminarium) pedig 80 tanuló befogadására berendeztetvén, mintán a kisebbre alapítványos, gymnas. tanuló 45, a nagyobbra alapítványos, jogtanuló 36 lesz behelyezendő, s így tíres helyek maradnak, alólirt igazgató a fiaikat neveldebe fizetés mellett adni kívánó szülteket szívesen felhívja, miszerint szándékukat vele folyó hó 28-ig tudassák. A kizárólag szálásra fölvetel csak azon esetben történik majd, ha a fennit kitett szám az élelmezendőkkel nem telt be. A tehetős szülte fainak a tanárokkal közös élelmezése, külön tanári felügyelet- és magántanításért a havi díj 45 frt 0. ó. A fizetés évenyed- vagy félévénként, előre eszközlendő. Várad Mórócz, nevelde-igazgató.

Hivatalos értesítések kivonata.

Adományozás. A hivatalos lap a következő legfelsőbb kéziratot közli: Csikszentmártoni Szabó Ferencz nyug. főhadnagynak, a nevelési ügy előmozdítása körtül tanúsított áldozatkészsége elismeréséül Ferencz József-rendem lovagkeresztjét adományozom, éreszben egyuttal említtet rendem kanczellárját köllőleg utasítva. Kelt Laxenburgban, 1867-ki szept. 1-én.

Névváltoztatások. Nodics Jenő steyer-laki segédlelkész vezetéknévén „Szentklárai“-ra, — Steinitz Ignác hevesmegyei szenterzsébeti illetőségű pesti lakos, kereskedősegéd vezetéknévén „Sajosi“-ra, — Völöcsuk János és Endre testvérek vezetéknévöknök „Dallós“-ra kért átváltoztatása; az elsőnek Ida és Gizella, a másodiknak Sándor és Ilona kiskoru gyermekeikre kiterjesztve, megengedett.

Árverés. Az orsz. pénzügyi igazgatóság

közvetlen juttatja, miszerint 1867. november 1-jétől kezdve egész 1867. december végeig, továbbá 1868. középére, a dohányárulási készletek temesvári kir. dohányárda raktárból a dévavideki nagy dohányárúsnak helyiségebe leendő és biztosítandó oda- s visszazsálalása, nyilvános verseny útján írásbeli ajánlat beadása mellett az arra alkalmasnak találandó vállalkozónak fog adni.

Az úttárolás Temesvárról Dévára 25 ausz. mérföldnyi, a beszállítási idő 10 nap, a biztosítékkal felendő bántópenz 333 forintban o. é. és az egy év alatt szállítandó dohány mennyisége 2250 bécsi súlymértéki mázsákban állított meg.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ivre szerkesztendő ajánlat következőleg cimezendő: „Ajánlat a dohányárulási készletek tengelyeni szállítás átvételére — a nagyszebeni erd. kir. pénzügyi igazgatóságnak 1867. augusztus 21-ről 11,292 sz. a. kelt hirdetményére vonatkozólag.

Minden vállalkozni szándékozó köteles az arra törvény szerint hozott hatóságtól (várostanács, község, előjáróság, stb.) kiállított, annak vagyoni

állását úgy mint becsületességét igazoló bizonyítványt az ajánlatához mellé csatolni. Csupán már szilárdoknak ismert vállalkozóknál lehetvén ezen bizonyítvány követelésétől elállni.

Az ajánlatok legkésőbb 1867. évi szeptember 30-dik napján délelőtti 12 óráig az országos kir. pénzügyi felügyelőség elnökehez Nagyszebenbe, Szászvároson, Maros-Vásárhelyt, Kolozsvárt, Brassóban, vagy Beszterczén, avagy a magyar kir. pénzügyi felügyelőség elnökehez Temesvárt és Budapestben benyújtandók.

Czégbejegyzés. M. vásárhelyi Sinberger Salamon és Blum Lipót rüfös kereskedése bejegyeztetett.

UJ POSTA.

— Az osztrák-angol kereskedelmi szerződés f. hó 8-kán megkötött.

— A madridi kaszárnyákban — miként a „Semaphore“ jelenti — nyugtalanságok törtek ki, melyek folytán számos elfogatás történt. — A moz-

galom Spanyolországban általánvén új lendületet nyer, különösen a navarrai és asturiai tartományokban; úgy mondják, hogy ez alkalommal Prim személyesen lépett a felkelés élére.

— Franciaországban nyakrafőre folynak a hadkészületek. Guyot thnök néhány nap óta tömegesen fogadja Lyonban a tüzér-, és ménőkkari tiszteket, valamint a katonai kerület erődkerületit. Azért küldetett Lyonba, hogy polgári tüzérség szervezése iránt tegyen lépéseket, a mely saját lakhelyének védelmezésére alkalmaztatnák és vontasszóló ágyúkkal fogna ellátni. A helyi védeparatokat a szolgálata csak félig is alkalmas kiszolgált nemzetvérségi tüzérek, erődkerületi és nyugalmazott tisztek képezendik. Talán demontirozni fogják Guyot lyoni küldetését, de sokkal több egyént fogadott el a vendéglőben, melyben megszállt, semhogy titokban lehetne a dolgot tartani.

— Az „Avenir National“ következő tudósítást hoz Konstantinápolyból: Orosz és amerikai jegyzékek Kréta gazdaságos adminisztrációját követelik a Portától, vagy Görögországnak leendő átengedését.

E jegyzékek, hír szerint, annyira mennek, hogy azokból, ha a Porta vonakodnék a főlebbi követelést teljesíteni, még a közvetlen intervencio lehetősége is kikandikál.

— A florenczi kabinet, hír szerint, tudtul adta a párisi és bécsi kormányoknak, hogy szövetségeért nem követel esekélyebb díjt, mint Rómát, Triestet és Istriát. Együttal oda is utalnak Florenczben, miképp a Poroszországgal szövetség valószínűleg többet hozna számukra (2)

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 11-kén: 5% Metaliques 100 frt 57.65. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 66.60. Kamat 59.30. 1860. Kölcsön 84.80. Bankrészevény 685.—. Hitelintézet részvény 200 frt 183.50. London 10 ft st. 100 frt 23 1/4 kr 123.75. Ezüst 121.25. Cs. királyi arany 5.90.

Sept. 10-kén: Földterhermentes kötvény Magyarországi 69.50. Erdélyi 63.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

Előfizetési felhívás

„Magyar Polgár“

II-dik félévi folyamára.

Lapunknak félévi folyama áll az olvasó közönség előtt. Eppen elég mutatóvany-nak arra, ha valjon betudja-e tölteni azon tért, melyre hivatva van, tudja-e hasznosítani magát mint párt organum, s a megindulásával fölkelte versenyben elöny-be tudott-e maradni vagy nem?

E kérdésekre a felelet előfizető s olvasóink számában van. Félév alatt a kibontott zászló alatt olyan arányban gyűltek össze pártunk bivei, s annyi jókaratu munkásságot fejtettek ki, hogy nem lehet okunk kétkedni a jövő sikere felett.

Lapunk kétszeri megjelenése már is elégtelennek bizonyult be; nem karolhatunk fel annyi tárgyat, a mennyit óhajtottunk volna. Mellőzni kellett sok jeles tollat, hogy az időhöz kötött tárgyakhoz lépést tudjunk tartani. Ez okból

október 1-étől kezdve a „Magyar Polgár“ háromszor fog megjelenni. Uj beosztást csinálunk, változatosabbá tesszük lapunkat minden tekintetben, s olyan rovatokat állítunk fel, melyeket ezideig csak a tér hiánya szorított ki.

Videki levelein számát háromszoroztuk, hogy képviselve legyen lapunkban minden vidéke a királyhágonnineni részeknek.

Tárcza rovatunk olyan tárháza lesz hazai történetünknek, melyből ez ideig merőben ismeretlen adatokat meríthet a történetbuvár. Erre vonatkozólag legyen elég csak annyit megjegyeznünk, hogy néhány ezer ismeretlen történeti okmánytal rendelkezünk, melyek közülön 48—49-diki eseményeket sok tekintetben olyan oldalról is illusztrálja, melyeket ezideig nem ismerhetünk részint saját viszonyaink miatt, részint mert időbeli voltak. Az újévnyeged első száma, „Lovassy László pöre, elítélte és fogsága“ című korrajzot kezd meg; továbbá egy, a mult századi naplót ismertetés Cseréy Mihály fia Cseréy Györgytől, mely egyikét fogja képezni a legérdekesebb olvasmányoknak.

Értesítő rovatunk gazdasági és ipar cikkeket, üzleti tudósításokat innen és túl a királyhágon, piaci rendes tudósításokat, stb.

Előfizetési ára:

September 17-től December végéig 3 frt 50 kr.

October — Decemberre 3 frt — kr.

Egy hónapra 1 frt — kr.

Mindazon t. cz. előfizetőinknek, kiknek előfizetésük már lejárt, vagy e hó 17-én le fog járnai, tisztelettel felkérjük megrendeléseiket a maga idejében tegyék meg, mert fölösleges példányokat nem nyomtatunk.

A „MAGYAR POLGÁR“ szerkesztősége.

(303) **ANDRES EDUARD** (1—12)

gomb és paszomány-czikkek gyára

Bécsben, Neubau, Siebensterngasse, 21.

ajánlja a jelen időnyre a kereskedő uraknak, férfi- és nő-szabóknak, a legújabb párisi minták szerint saját gyárában készült

legújabb divat-gombjait

urak és hölgyek számára.

Paszomány-czikkek u. m. Crepin-ek, Grelor-ok, rojtok, bojtok, szegélyzetek, szalagosukrok, csattok, hátszalagok, derékszorítók és kész csipke-övek paszomány-munkából, divat-gallon-ok, zsinorok gyapjt és selyemből, szegő-szalagok és ruha zsinorok.

Megrendelések postai-utánvétel vagy pénzküldés mellett azonnal teljesíttetnek. Árjegyzékek kívánságra ingyen.

(130) **Bergmann és Comp.** (11—*)

Előre rangú Párisi, Pesti és Kőbühzi biros gyógyszerész ház

figyelembe vétele végett:

Katany-szappan, bőrtisztítóságot ellen 1 darab 40 kr.

Kőszvény-gyapott, minden rheumatis fájalmaknál kitűnő hatással egy pakét 40 és 80 kr.

Szakkálmóló tinctura, legbiztosabb szer még igen fiatal emberekkel és a legdrágább idő alatt erős szakkálmóló nevelni 1 és 2 frt.

Jég-pomádé, évek óta ismert és biros a haj fodritásra és erősítésre 1 üvege 40, 60, 80 kr.

Fogyapott, mindennemű fogfájalmak egy pillanat alatti megszüntetésére, egy tok 80, 50 kr.

A francia cs. államokra nézve szabadalmazott.

Kolozsvára nézve egyedi raktár

WOLFF JÁNOS gyógyszerész.

Gyakorlati találmányok!

Eredeti Pompadour-pép. A híres Pompadour asszony XV. Lajos udvaránál, oly szert birt, mely a világ előtt titokban maradt, s a melylyel ő magának fiatalisági látszatot, t. i. üde szépséget, sima bőrt tudott még előhaladt korában is biztosítani. Ezen vény (Recept) később egy magas rangú nemes család birtokába jutott, a melynek gyönyörű szépség még ma is átlátszó csodáltság tárgya. Rix doctornak sikerült ezen mostani a legnagyobb titokban tartott vényt elcsáfítani, hogy azt az egész világnak hasznára bocsássa. Ezen felül műhatlan arcz-megújító, a miről számos bizonyítvány áll megtekinthetés végett mindenki rendelkezésére. Egyetlen szer minden arcz-kiütések, szepő, májfoltok sat. gyors elenyészésére. — E kitűnő pépből egy tégely ára utasítással együtt 1 frt 60 kr.

Legnagyobb megtakarítás minden háztartás, iparos és gazda számára. A legújabb szerkesztett angol-patent-készítő gépek által (alkalmazhatók minden vágó-észközre, valamint üveg-metszésre is) a legnagyobb könnyűséggel lehet néhány másodperc alatt torma vágó-észközt, u. m. ollókat, késeket, kaszkákat sat. a legelősebbre fenni. Ez bizonyosan a leghasznosabb és legnépszerűbb eszköz köz minden háztartása nézve, s ára oly csekély, hogy a jeles gépet magának mindenki könnyen megszerezheti. — 1 dr. ára utasítással: 1 frt.

A legújabb ligroine-zseb-tűszisz, e nemben a leggyakorlatias, még nem pipások számára is ajánlandó; közönséges tűszisz csinos kis alakjában, össze van kötve egy lámpával, a mely néhány óráig tartó égő anyagot vesz magába, úgy hogy az annyiszer előforduló minden alkalommal azonnal világosság van kéznél; a lenyomott ár csak gyors elterjesztése van számítva, 1 darab 60 kr.

Persa hajfestő szer, mely által szürke haj pillanat alatt, tetszés szerint sötétre vagy feketére festhető s egy által természetes frisséget nyer. Nővényekből van készíve s egészen ártatlan, 1 skatulya ára utasítással: 2 frt.

Folyékony enyv. Nélkülözhetetlen minden háztartásban, mivel a legkülönbözőbb, minden háztartásban, előforduló javításokat meglehet önmagától tenni. Ezen enyv évekig áll, s hidegen használható. Egy nagy üveg ára 25 kr.

Legújabb rozsdapor, keszeség mellett. Minden rozsdás, pecsét-elválóítására vásonból, selyemből s egyéb kemékből, valamint acél- és vastárgyakról. 1 pakk ára 35 kr.

Legjobb borotva-pép. Ezen pép által megkíméltet a borotva készítésénél. 1 skatulya ára 25 kr.

A lábunk megrendesedéstől való megóvása, mindenkinek ajánlható, mivel az egészséges fenntartására szolgál. A Metzerferle kitűnő bőrszappan alkalmazása által, a mely a bőrt lágyítja, s áthatlaná teszi, úgy hogy a lábheleken vízen leghosszabb ideig tartó használat után sem érezhető nedvesség, a csúdnak a legnagyobb mértékben meglesse felele. 1 üveg ára 60 kr.

Angol bőr-máz, melyből bármiféle bőrmunkaságot s a legesebb tükrömzt nyer. 1 kis üveg ára 25, nagy 45 kr.

Müller-féle butor-politur, mely általános elismerésben részesül, nagy száma kapható 60 kron. Ezzel minden régi butor-darab vagy más fatárgy a legnagyobb könnyűséggel a legesebben kisírozható. Egy üveg elég egy egész butor-készlethez.

Általános tisztító-por, melylyel minden fém, arany, ezüst, bronz, pakfog, acél és réz sat. tisztára takarítható s kifényesíthető. 1 skatulya ára 20 kr.

Általános párisi tapasz, a melylyel nemcsak üveget, porcellánt, követ, taktékt, fát sat. gyorsan úgy összeragasztani, hogy elválhatatlan lesz, hanem különöz neműeket is, pl. fát, fémmele, üveget porcellántal sat. összekapcsolhatni, hogy vákületesen egy testé váljék. Ezen, minden háztartásban nélkülözhetetlen szerből egy pakk 10 kr. Ugyanazon ragasztó folyékony állapotban, igen szapora, üvegeknél 30 kr.

Figyelmeztetés. Mintán a fennebbi cikkek azok valók állapotban egyedül az alóli raktárban kaphatók.

Az alább felsorolt tárgyak bántalatos okoságaról meggyőződést szerezni, csak egyetlen megkísértésbe kerül.

(240) **Különféle legújabb gyártmányú cikkek kivonata.** (5—12)

A ház mottoja: Olcsó árú is lehet jó!

Francia levélpapírok, akármiféle név, betű vagy korona ingyen benyomással.

100 db 8-r. finom fehér 45 kr.
100 „ „ angol bordázott v. vonalozott 65 „
100 „ „ bordázott sok színben 75 „
100 „ „ finom gyászpapír 50 „
100 „ „ negyedr. finom fehér 85 „
100 „ „ angol bord. v. vonalozott 1 80 „
100 „ „ 8-r. fejt 80 „
100 „ „ 8-adr. bord. kem. pap. 50 „
100 „ „ szines, bordázott 60 „
100 „ „ belülről emallirozott 60 „
100 „ „ finom gyász-boríték 80 „
100 „ „ negyedr. fejt 50 „
100 „ „ bord. kem. pap. 65 „

Két szép betű ára koronával, a most dívó csi. szinnyomattal

100 db papíra monogram 50 kr.
100 „ „ boríték 50 kr.

100 db. látogatójegy.

Legfinomabb könyv 1 „
Legfinomabb angol felnyomat, legújabb betűmekkel készült látogatójegy-olcsóbbak mint bárhol.

100 db fejt, mindkét oldal sima 60 kr.
100 db fejt, 8-r. fejt 80 „

Acél tollak.

1 tucet angol, 12 legjobbféle 10 „
12 „ (katulya) a fenebbi nemiek 80 „
12 „ „ aluminium-toll 80 „
1 „ „ irón joféle, 10, 20, 25 egész 50 „

Pecsétnyomó legszebb írással.

1 db 2 betűvel és legfinom. tartóval 50 kr.
1 korona ára 30 kr. egész neve a legolcsóbban készíttattak.

Felnyomatú sajtók, nevelkek együtt 3 ft 50 kr.
Stampiglek, pléh szelencével, fest. 4 ft 50 — 5 „ 50 „

A legújabb üntápláló-stampiglek 1000 nyomatot adnak a gép egyszeri megmozgatására, leggyakorlatiasabb hivatások és üzleti irodák számára. 1 darab ára a legfinomabb met-széssel 6 ft 50 — 7 ft 50 kr.

Chinaezüst.

10 évi jótállás mellett folytonos használatnál.
1 tucet evő kanál 16 ft. Kávé kanál 9 ft. Kés-villa 27 ft. 1 pár gyertyatartó 4, 5, 6 ft. 13 „
1 db tejmerítő 3 ft. — 3 ft. 80 kr.
1 „ „ levesmerítő 5 ft. — 6 ft. 50 kr.

Más tárgyak gyári árában.

Finom kávé-tálcák, festve kettős pléhből, 1 db. 20, 30, 40, 50, 60 kr.

Büztelen, víztömőtő ágytérők, ágyvázak és gyermek számára, megfogható az ágy nemű áttárást 1 db 90 kr. 1 ft 30, 1 ft 30, 1 ft 30 s a leg-nagyobbak 1 ft. 75 kr.

Gazdag gyermekjáték és társas játékok raktára.

Bábok, darabja 5, 10, 15, 20, 30 kr. — 2 ft.
Különböz. állat, fuvón 5, 10, 20 kr. — 1 ft.
Játékok skatnyában, 10, 20, 30, 50 kr. — 2 ft.
Állatok, természetesen készíve, 50 kr. — 1, 2 ft.
Más játékszerhez ezérle választékban 10 krtól 4 ft.

Társas játékok, 30, 50 krtól 2 frtig.

Legfinomabb kausuk féslek.

1 fodritó, 15, 20, 25, 30 kr. portó, 20, 25, 30 kr.
1 szártó, 25, 30, 35 kr. tűző- vagy kontyféti, 30, 40, 50 kr. zsebfésű, 10, 15, 25 kr. zsebfésű kefével 25, 35, 40 kr. 1 hajkefe 30, 40, 50 kr. 1 ftg. ruhakefe, 50, 60, 80 kr. 1 ftg. legfinomabb fogkefe, 20, 25, 30, 35 kr.

Glycerin-szappan, illatos, darabja 15, 25, 30 kr.

Mindenféle megbízások elvégzendők s gyorsan s jutányosan teljesíttetnek.

A. Friedmann, első osztr. bizományi üzlete Bécsben, Praterstrasse, 26 sz. Operngasse 6 sz. Dreher sörszarnoka mellett.

Kiadó szállás.

A belső-szénutczában 153 szám alatt egy szállás kiadó: három szoba a hozzátartozó részekkel és kerttel.

(11—12) **VAS KERTI BUTOROK** (12—*)

összerakhatók, legújabb divat szerint.

1 frt 90 kr egy elegans, divatos, összerakható vas kerti szék.

1 frt 70 kr egy elegans vas kerti pad; ezeken kívül asztalok, karszékek, és mindenemű kerti és nyári lakó butorok találhatók a legújabb árakon BRÜLL ANTON vasbutor-gyárában. Bécs, Alsergrund, Hahn-gasse, Nro. 6. Raktár: Kolowretting Nro. 10. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Szüleket érdeklő.

Hosszu időt igénybe vett szorgos tanulmányozásomnak sikerült a Gilisza betegségnél, mely a gyermekek sorából oly tömörked áldozatot ad a sárnak, az általam feltalált

„Gilisza csokoládémban“

tökéletes gyógyszer állítani elő. Használati módja a szüleket göngyölein olvasható.

Kapható Pesten: Török József gyógytára és A. Thallmeier és társa kereskedésében, Kolozsvárt: Somlyai László fűszerkereskedésében, s ezen kívül számos bizonylatokat tartalmazó könyvecskében jegyzett t. bizományosinnál.

Ára egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 frt.

Megrendelhető posta-után-vétellel az egész birodalomban.

KRÓCZER ÁGOSTON s. k. gyógyszerész Tokajban.

Törvényjavaslat a polgári törvénykezési pörrendtartás tárgyában.

(Folytatás.)

272. §.

Rendes perekben a végrehajtás irásában kérelmezendő. E végett a végrehajtási kérvény az ítélet vagy egyezség mellékése mellett annyi példányban nyújtatik be, hogy a végrehajtó és végrehajtást szenvedő félnek, és ha többen volnának, mindenkinek, végre a kiküldendő bírósági tagnak vagy megkeresendő bíróságnak egy egy példány jusszon. Ugyanezen szabályok szerint kell a végrehajtást külön írásban kérelmezni a sommas eljárásban is oly esetben, midőn a végrehajtás ingatlanra vezetettik.

273. §.

A végrehajtási kérvényt a bíróság az ellenfél meghallgatása nélkül intézi el. A végzésben megnevezi a kiküldöttet, ki a végrehajtást lesz fogantató, sitandó, valamint azon személyt, ki a 274. §-hoz képest a végrehajtató fél érdekeit képviseli.

A végrehajtást elrendelő végzés ellen külön perorvoslatnak nincs helye.

274. §.

Végrehajtónak jogában áll, de nem kötelességében, magát a végrehajtásnál képviseltetni; sőt kérelmére neki a bíróság vagy a kiküldött végrehajtó helyettesét nevezhet.

Ha a fél a végrehajtási kérvényben kijelenti, hogy magát képviseltetni nem szándékozik, a kiküldött a végrehajtást hivatalból teljesíti. Ily esetben azonban a végrehajtó a szükséges költségeket előlegezni tartozik.

275. §.

A kiküldött bírósági tag időrend és sorszám szerinti jegyzéket vezet, melyben minden hozzáérkező végrehajtási beadványt nyomban beiktatni köteles.

276. §.

Minden bírói kiküldött eljárásáról, cselekvényeiről pontos jegyzőkönyvet vezet, melybe a felek vagy megbízottjaik nyilatkozatait beiktatja, s azt a felekkel vagy képviselőikkel, a netalán használt becsüskkel és tanukkal aláírattja. E jegyzőkönyv a felek által megtekinthető s hiteles másolatban kivehető. Ezen kívül minden eljárása és cselekvénye alkalmával külön-külön felszámítja saját díját s költségeit, felszámíttatja a végrehajtó költségeit s netaláni megbízottja díjait is, és bíróilag megállapítja.

277. §.

Senki ellen vallása által parancsolt ünnepein végrehajtás nem fogantatosíthatatik, azonban biztosítási intézkedések ünnepnapon is történhetnek.

278. §.

A foglalás telekkönyvezett jószágtestekre nézve a végrehajtást elrendelő végzésnek telekkönyvi feljegyzése által, nem telekkönyvezett ingatlanokra, valamint az ingóságokra nézve pedig a hely színén eszközölt összeírás által történik. Ezen összeírástól fogva a foglalásnak az utóbbiakra nézve ugyanazon zálogjog-hatálya van, a melyt a telekkönyvi feljegyzés a telekkönyvezett jószágtestekre nézve ad.

279. §.

A törvényes zálogjognak, mely a háztulajdonost és földbirtokost a bérlo és haszonbérlo ingóságaira illeti, azon hatálya van, hogy bér- és haszonbérlo követeléseikre nézve minden más hitelező előtt nyerne kielégítést.

Ennélfogva a végrehajtásról mindig eleve értesítendő.

280. §.

A foglalás tárgyaira nézve a kijelölési jogot a végrehajtató e törvény korlátai között gyakorolhatja, még akkor is, ha követelése már zálogilag volna biztosítva; s a foglalást addig folytatja, míg követelését fedezve nem látja.

Ha azonban ingók és ingatlanok egyidejűleg foglaltatnak le, az árverés előbb mindig az ingóságokra vezetendő.

281. §.

Ha a végrehajtást szenvedő fél teljesen bizonyító okiratokkal begyőzni képes, hogy a végrehajtató joga az adósság lefizetése, elengedése vagy egyéb az ítélet vagy bírói egyezség után következett tények által részben vagy egészben elenyészett: a kiküldött bírósági taghoz az említett okiratokkal támogatott kérvénnyel járuljon, melyben a végrehajtás korlátozást vagy megszüntetést érke. E kérelem fölött sommas uton hozatik határozat.

Ily eseten kívül végrehajtási pernek, mely a bevégzett per és a végrehajtás folyamában felmerült vagy felmerülhetendő kérdések utólagos megoldását célozná, helye nincsen.

282. §.

Mindön a végrehajtás folyama alatt az adós ellen csőd nyitattik, a kiküldött bírósági tag a csőd megnyitását elrendelő ítélet hiteles kiadványának vele lett közlésekor a végrehajtási foglalás további folytatásával azonnal felhagyni köteles; a már összeírtakra mindazonáltal az addigi teljesített végrehajtási foglalás teljesen érvényes.

283. §.

A belföldi bíróságok az előttök befejezett jogügyekben a felek kérelmére az idegen bírói hatóságokat a végrehajtás végett közvetlenül, vagy felsőbb hatóságok útján közvetve keressék meg, a mennyiben már tudva nem volna, hogy ez siker nélkül történne.

284. §.

Az országban kívüli bíróságok jogérvényes ítéleteire a belföldi bíróságok, ha csak egyes államokra nézve külön rendszabályok nem állanak fenn, a végrehajtást, de csak a bővítő feltételek alatt, rendeljék el: a) az ítéletet eredetiben kell előterjeszteni s annak jogérvényességét a külföldi bíró megkeresvénye, vagy ha a végrehajtási kérelmet maga a fél adja be, ugyanazon bíróság hivatalos bizonyítványa, illetőleg végrehajtási záradék által tanúsítani; b) a végrehajtásnak csak annyiban lehet helye, a mennyiben azon országnak, melyben az ítélet hoztatott, bírói hatóságai az itteni bíróságok határozatait is hasonló készséggel fogantatosítják, — mit azonban, míg az abban kétérdemes különös ok nincs, föl kell tenni.

285. §.

Az örökös tartományokra nézve e részben teljes viszonyosság áll fenn. Ha az elsőfolyamodási bíró ezen tekintetekhez képest a végrehajtás fogantatosításában nehézségeket nem talál, a végrehajtási kérelmet azonnal intézze el. Kétes esetekben az igazságügyi miniszteriumhoz forduljon; de ha veszély forogna fenn, a foglalást feltétlenül eleve is teljesítse.

286. §.

Az itteni bíróságok a külföldön hozott ítéletek végrehajtásánál a jelen törvény rendelkezései szerint járnak el; s a távollévő végrehajtató részére, jogaira leendő felügyelés végett, képviselőt rendeljenek.

287. §.

Ha valaki a végrehajtási eljárást erőszakkal gátolná, ezen esetben a bírói foglalás (zár) az erőszak miatt össze nem íratható vagyonra is kiterjesztettnek tekintendő, s az ellenszegülő ellen a szükséges kártartalmat a kiküldött bírósági tag felszólítására, megyékben az alispán, kerületekben a kapitány, szabad királyi és rendezett tanácsú városokban a közigazgatási hatóság elnöke, és ha a szolgabíró vagy esküdtárs a végrehajtó, közvetlenül a szolgabíró felelet terhe alatt azonnal kirendeli.

288. §.

Az ítélet vagy egyezség végrehajtásának addig van helye, míg a jog el nem érvényesül.

289. §.

A viszvégreajtás ugyanazon szabályok szerint történik, melyek a jelen törvényben a végrehajtásra nézve rendeltettek.

290. §.

A végrehajtási eljárás egész folyamában a 361. §. által megengedett fokozatos felfolyamodás, felebezés és semmisségi panasz egyedüli kivételével, csak semmisségi panasznak, még pedig csak a következő esetekben s joghatályllyal van helye:

a) ha a végrehajtónak akár biztosítás akár végrehajtás iránti kérelme megtagadtatott;

b) ha a kirendelt zártartó személye ellen kifogás forog fenn; e panasz a végrehajtás folytatását nem gátolja s külön elintézés tárgyát képezi;

c) a 327.—330. §§. eseteiben, mely panasz a tényleges átadást gátolja meg;

d) a 283.—286. §§. eseteiben ugyanazon joghatályllyal, mint ez a jelen §-ban a végrehajtásokra nézve általában előszabva van;

e) a 325. §-beli végzés ellen; a panasz úgy az árverést, mint a végrehajtónak másnemű tényleges kielégítést is megakadályoztatja. E panaszban a végrehajtás eddigi egész folyamában felmerült minden sérelmek a jelen §. b) alatti esetének kivételével együtt és egyszerre előterjesztendők;

f) a 325. §-beli zárjelentésre kelt végzés ellen;

g) a 349. §-beli árverési feltételeket és kielégítési sorrendet megállapító végzés ellen; ha a panasz az árverési feltételek ellen van intézve, ez úgy az árverést, mint a végrehajtónak másnemű tényleges kielégítést is megakadályoztatja; ha pedig a panasz egyedül a kielégítési sorrend ellen intéztetett, ez csak a tényleges kielégítést gátolja meg; — e panaszban a végrehajtás eddigi egész folyamában felmerült minden sérelmek a jelen §. b) alatti esetének kivételével együtt és egyszerre előterjesztendők;

h) a 346. §-beli árverést jóváhagyó végzés ellen; a panasz a 374. és 352. §§-ban foglalt további intézkedések fogantatosítását meggátolja;

i) az újabb árverést elrendelő 351. §-beli végzés ellen, — a panasz az árverés fogantatosítását meggátolva.

A végrehajtási eljárásban is, ha és a mennyiben perorvoslatnak helye van, az ötödik címnek ide vonatkozó szabályai szolgálnak zsinórmértékül.

II. Fejezet.

Végrehajtás az ingóságokra.

291. §.

A kiküldött bírói tag, ha végrehajtató magát képviselteti, ennek vagy megbízottjának társaságában különben a nélkül, a végrehajtást szenvedő félhez, ennek előleges értesítése nélkül, lakására haladéktalanul kimegy; s ha a végrehajtást szenvedő fél otthon van, működését megkezd; ha nincs hon, de nagyobb időszerűség nélkül megtörténhetik, haza hivatja s bármelyik peres fél távollétében, eljárását ellenőrzendő két tanúrol gondoskodik, kik házbéliek, szomszédok vagy község-előjárók lehetnek.

292. §.

Ha a végrehajtást szenvedő fél otthon van, biztosítási végrehajtásnál a végrehajtó felszólítja őt, hogy a biztosítandó követelést fedezze, vagy alkalmas kezest állítson, vagy kielégítő zálogot adjon; kielégí-

tési végrehajtásnál ellenben, hogy a követelést fizesse ki: s ha felszólításai sikertelenek maradnak, nyomban a foglaláshoz kezd.

293. §.

A foglalást a kiküldött bírósági tag; a végrehajtást szenvedő fél ellenmondására nem ügyelve, folytatja mind addig, míg a végrehajtató vagy képviselője, vagy jelen nem létezők önmaga a bírósági tag a követelést fedezve nem látja. E célból a bírósági tag a végrehajtást szenvedő fél szobáinak, boltjainak, tárnainak, szekrényeinek, állóinak, pénzének stb. felnyitását kivanhatja, sőt azokat szükség esetében fel is törheti.

A végrehajtást szenvedőnél látható arany és ezüst ékszerek, s egyéb drágaságok szintén tárgyai a foglalásnak.

294. §.

Bírói foglalás alá nem vétethetnek: a) ereklyék; foglalványaik azonban összeírat-hatnak; b) valamely köz- vagy magán hivatalhoz tartozó tárgyak, pecsét és irományok, jegyzőkönyvek stb.; c) a legszükségesebb éltetők s ágynemű; d) tudósok és művészek szakmájához nélkülözhetetlenül szükséges könyvek, minták és szerek; e) mesteremberek s napszámosok legszükségesebb munkaeszközei; f) nemzeti arczképek; de foglalványaik lefoglalhatók;

g) ha egyedül a férj ellen történik végrehajtás, a nőre, gyermekeire s más hozzátartozókra szabott ruhák, azok nevével megjelölt fehér- vagy ágynemű s házi bútork, s mind a mi kizárólag a nő és gyermekek által használtak;

h) ha egyedül a nő ellen történik végrehajtás, kihagyandó mindaz, a mi az ő tulajdonának lenni nem bizonyul.

295. §.

Végrehajtás nem intézhető:

a) közhivatalnokok fizetésére és úgy saját mint özvegyeik nyugdíjára, ha évenként 300 ftnál többre nem mennek. Háromszáz forintot felül pedig egész illetőségöknek csak egy harmadára azon megszorítás-sal intézhető, hogy a részökre megmaradandó két harmad legalább 300 ftot tegyen;

b) a papok agastyáni fizetésére, a közpénztárnaknál a szegényi vagy alapítványi pénzalapból fizetendő kezdődíjakra, jötekönsági és alalmazna-pénzekre, oly nyugdíjakra és tartási pénzekre, melyek özvegyeknek, árváknak és más szűkölködő személyeknek az állam vagy fejedelmi jóváhagyás mellett fel-állított intézetek és társulatok által nyújtatnak; végre a szerzetes hölgyek javadalmaira;

c) az egyházi javadalom jövedelmei csak annyiban esnek végrehajtás alá, a mennyiben azokból a javadalmasnak évenként 300 ftnyi tartásán felül valami fennmaradt;

d) a postaszolgálatra vonatkozó személyes ki-váltásokra, továbbá az általuk az álladalmi kinstár számára beszedett pénzekre, valamint a szolgálatra rendelt szállítási eszközökre, készletekre és szerekre;

e) iparüzletek csak akkor foglalhatók le, ha azok eladása érvényesen tiltva nincs. Mennyiben nem lehet oly ingóságokra, melyek valamely ingatlan jószág tartozékát képezik, végrehajtást intézni, a 334. §. határozza meg.

296. §.

Ingó tárgyak becsértéke a foglalással egyide-jűleg határozatlik meg, azonban becsűsök csak akkor használandók, ha vagy a becsű különös szakértői ismereteket kíván, vagy a felek valamelyike becsűsöket kér alkalmaztatni; ez esetekben két becsűst maga a bírósági tag nevez.

Nagyobb értékű s a köz- napi forgalmon kívül álló, vagy oly ingó tárgyaknál, melyek a ki-cserélté-stől, rongáltatástól, vagy eliskasztástól félhetők, a becsűs el nem maradhat.

297. §.

A kiküldött bírósági tag az összeírt javakat azonnal bírói zár alá vetteknek nyilatkoztatja, s ha azok között készpénzt, aranyat, ezüstöt, egyéb drága-ságokat vagy értékpapírokat talál, ezeket megbecsű-lés után nyugtatvány mellett bírói őrizet alá magá-hoz veszi, s letétbetétet végett nyomban az őt kiküldő bíróságnak bemutatja. Azon ingó javakat, melyek zár és pecsét alá vehetők, ha foglaltat azokat a vég-re-hajtást szenvedőnél meghagyni nem akarja és a kö-rülményeket maga a bírósági tag aggályosoknak ta-lálja, azonnal elzárja s lepecsétli, és ha a foglal-tató a végrehajtást szenvedő félben nem bízván, más a kiküldött bírói tag ítélete szerint is bizalmat ér-demlő személyt nevez meg, kinek a lefoglalt javak összeírás mellett gondviselése alá adhatatnak, ezt a kiküldött bírói tag nyomban teljesíti, de a marasztalt felet lakásából kizárni nem szabad.

298. §.

Ilyen tárgyak úgy a foglalást szenvedett félnél, mint a zártartónál oly letéteményként tekintetnek, melynek szándékos rongálása vagy elidegenítése a leg-súlyosabb beszámítási tolvajság büntetésével fen-yitendő; s a végrehajtó bírói tag erre úgy a végrehaj-tást szenvedett felet, mint a zártartót is azonnal ko-molyan figyelmeztesse.

299. §.

Ha ugyanazon bírói kiküldőnél ugyanazon el-marasztalt ellen több hitelező végrehajtási kérvénye jó össze, vagy ha több különböző bíróságtól érke-znek végrehajtási megkeresések, ugyanazon bírósághoz: a hitelezők rangsorozata a végrehajtási kérelem, ille-

tőleg megkeresvény beérkeztenek időpontja szerint határozatlik meg. Ha pedig ugyanazon adós lakásán foglalás végett több bírói kiküldött találkozik, az addig összeírt ingókra nézve azon hitelező, kinek részére az összeírás már megkezdett, kétségtelen el-sőbbséggel bír ugyan; a többi ingóság azonban vala-mennyi hitelezőnek zálogul szolgál s annak vételára közöttök a követelések arányához képest lesz felosz-tandó.

300. §.

A kiküldött bírósági tag a végrehajtási kérvényre feljegyzi:

a) a megítélt követelés összegét tőkében, tovább-ba, hogy annak hány százaléki kamata, s mely időre számítandó, úgy szintén a perkoltségeket;

b) azon utasítást, hogy a netaláni igénylők, vagy korábbi foglalásból eredő elsőbbségi jogot követelők az igénynek különbeni elenyészése mellett, hol s mennyi idő alatt érvényesítsék jogaikat;

c) hogy a foglalási eljárás be van fejezve s az összeírt jegyzőkönyv a kiküldött bírósági tagnál il-letőleg a foglalást fogantató bíróságnál megtekinthető s lemosolható.

E végzés a kiküldött bírósági tag által aláírán-dó s hivatalos pecsétjével ellátandó. Az ekként alá-írt példány, illetőleg végzés, ha a végrehajtást szen-vedő fél, vagy képviselője jelen van, ennek, különben a házbélieknek elismervény mellett kézbesítetik; s ha házbéliek sem volnának jelen, a szobában vagy más helyiségben belül az ajtóra, vagy más alkalmas hely-re kifüggesztetik.

301. §.

Ha valamely meghatározott ingó vagyont kell átadni, azt a kiküldött bírósági tag a marasztalt fél-től vegye át, s a nyertes félnek elismervény mellett kézbesítse.

302. §.

Ha a tárgy egy harmadik kezénél, vagy bírói őrizet alatt, létezik, annak a nyertes fél részére ki-és átadását a kiküldött bírósági tag eszközli.

Ha a harmadik a kiszolgáltatást megtagadja, a nyertes fél válaszlásától függ vagy e végett azon harmadik személyt törvény útján megkeresni, vagy jogait a marasztalt fél ellen érvényesíteni.

303. §.

Ha a marasztalt fél meghatározott nemű ingó tárgyakat köteles átadni, s ha vannak e félek bírtokában, azokból a kiküldött bírósági tag szabályszerű összeírás mellett annyit vesz el tőle, a mennyi a nyer-tes felet illeti, s ennek elismervény mellett átadja.

304. §.

Ha nincsenek e nemű tárgyak a marasztalt fél bírtokában, a kiküldött bírósági tag a nyertes félnek engedje meg, hogy azokat mindenik félre nézve leg-kevesebb káros módon szerezzze meg, s a végetti ki-adásait a marasztalt fél ellen számítsa fel; ennek meg-állapítása után a végrehajtó bíró az érték erejéig a végrehajtást folytatja. De szabadságában áll vére-haj-tonak azon tárgy nélkülsége miatti kártalanítást vagy elégtételt törvény útján is keresnie.

305. §.

Midőn a marasztalt fél valamely munka vagy foglalkozás teljesítésére köteleztetik, a végrehajtató kívánatára a marasztalt fél arra a kiküldött bírósági tag által megállapítandó arányos pénzbüntetés mellett szorítandó. De szabadságában is áll vagy a kiküldött bírói tagtól engedelmet kérni arra, hogy a foglalko-zást vagy munkát, ha lehetséges, egy harmadik által mindkét félre nézve legkevesebb káros módon elvége-ztethesse, és kiadásait a marasztalt fél ellen az előbbi §. rendeletei szerint behajthassa, vagy a marasztalt fél kötelezettségének nem teljesítése miatt, kártalaní-tást vagy elégtételt törvény útján követelnie.

306. §.

Ha a marasztalt fél valamit túrni vagy elhagyni tartozik, neki azon esetre, ha ez ellen cselekednék, a végrehajtató jogainak további megsértését, arányos pénzbüntetés alatt a kiküldött bírósági tag megiltja. Végrehajtóegyszersmind a marasztalt fél engedetlen-sége miatt inar szenvedett kárért elégtételt követelhet.

307. §.

Ha a foglalás oly pénzekre intéztetik, melyeket a marasztalt fél valamely közpénztárnál vehetne fel; a kiküldött bírósági tag elrendeli, hogy azok a vég-re-haj-tonak, a mennyiben az ő követelését túl nem ha-ladják, újabb bírói utalványozás után szolgáltatassanak ki. Ezen rendelet, melyben fölperes és az alperes nevei és állása, a követelés összege pontosan kitéendők; a kiküldött bírósági tag által a pénztárnak haladéktan kü-l és közvetlenül megküldetik, egyszersmind pedig a hatóság, mely alatt a pénztár áll, az iránt tudósítat-tik. A pénztár a végrehajtási rendelet egyelőre jegy-zékbe vegye s az eljáró hatóság és a kiküldött bíró-sági tag utalványozásainak megérkezése után végrehaj-tató részére a fizetést minden lejáratú időkor teljesítse s megtörtént fizetést az eredeti adóslévelekre, vagy ha ilyen nem létezik, az ítélet eredeti példányára írja fel, s neve aláírásával bizonyítja.

308. §.

Hasonlóképp kell eljárni, midőn a pénzek, melyek-re a végrehajtás intéztetik, őrizet alatt léteznek.

309. §.

Midőn a végrehajtató adósának valamely ma-gán személy elleni követelésre intézi a végrehajtást, az rája saját követelése mértékéhez képest bíróilag át-ruházandó; minélfogva a kiküldött bírósági tag a ma-rasztalt féltől a netaláni hitelező adóslévelet vegye el, s azt, ha a végrehajtó követelésénél többre nem megy, vagy ez a fölösleget azonnal pótolja, neki elismervény-

mellett adja át; különben pedig az átruházást az adóslévélre jegyezze fel, és ezt a marasztalt félnek adja vissza.

Az adóslévélnek ezen átruházása által a végrehajtástól a végrehajtásig szenvedő irányban engedélyes jogokba lép, s ez utóbbi neki a ráruházott követelésre nézve szavatossággal tartozik.

310. §.

Ha a marasztalt fél követeléséről adóslévél egy harmadik kezénél, vagy bírói őrizet alatt létezik, a 302. és illetőleg 307. §§-ban körülírt módon kell eljárni.

311. §.

Valamely követelés átruházását a kiküldött bírósági tag, annak megengedése után a marasztalt fél adóslévélre azonnal tudtúl adja. Az adóslévél joga van, mindaddig, míg az átruházásról tudósítást nem vett, a marasztalt felet kifizetni, vagy vele másképp kiegyezni. Ha a követelés fekvő jószágra van biztosítva, végrehajtónak dologi jog nyerése végett, a kiküldött bírósági tag átruházási rendeletet ad ki, mely a dologi bíróság által a telekkönyvben felülkebleztetik.

312. §.

Az előbbi §. esetében a marasztalt fél az átruházott követelés valóságáért felelős, a mennyiben ezen kötelezettség a polgári törvények határozataihoz képest el nem enyészett. Ha az átruházott követelés peressé tétetik, végrehajtónak szabadságában áll azonnal első adóslévél egyéb vagyonához nyulni.

313. §.

A marasztalt fél a követelés behajthatóságáért is kezességgel tartozik. De az átruházáskor behajtható s később csupa véletlen vagy a végrehajtató vételése miatt behajthatatlanná vált követelésért nem felelős.

314. §.

A foglalás alá nem vett közkötelezvények végrehajtási eladása a legközelebbi közpénztőzsdén történik.

315. §.

Mihelyt az igények bejelentésére kitűzött határidő (360. §.) lejárt a nélkül, hogy valaki ilyest érvényesített volna, vagy mihelyt a bejelentett igények jogérvényesen elintéztettek: a kiküldött bírósági tag a végrehajtató szóbeli megkeresése folytán az ingóság árverésére határidőt tűz ki, s tekintettel az elsőbbségi bejelentvényekre, általában mindazon intézkedéseket megteszi, melyek a fennbbi szabályok korlátai közt végrehajtató megítél jogaikat teljes érvényesítésére vezetnek; eziránti végzését pedig mindkét peres félnek vagy meghívottjaiknak kézbesített.

316. §.

Az árverési határidő azon esetben, ha az ingók becsüje 300 frtnál többre nem megy, városokban legalább 8, más községekben 15 napot meg nem haladhat, s a helyi szokás szerint közhírré teendő; ha pedig a becsérték 300 frtot meghalad, a határidő 30 napnál hosszabbra ne terjedjen, s a hivatalos lap útján háromszor hirdetendő.

317. §.

Ha a foglalás alá vett ingó vagyont váltótörvényeszi vagy más végrehajtó is foglalás alá vette, ezen esetben a kiküldött bírósági tag a foglalás alá vett vagyonnak árverését, az illető végrehajtónak előre leendő tudósításával, s ha megjelenik, jelenlétében eszközölné.

318. §.

Az árverési végzés jogerőre emelkedvén, a kiküldött bírósági tag, az árverésre kitűzendő s kihirdetendő napon a letéteményezett tárgyakat kezébe veszi, s a helyszínre kimenvén, ott a marasztalási összeghez az összes végrehajtási költségeket is hozzáadván, a kielégítési összeget a felek előtt megállapítja, s az árverést megkezdi, — a még következő árverésnek előre ki nem számítható költségei az árverés bekezdésekor lévén felszámítandók s az árverés útján bejött összegből kifizetendők.

319. §.

A végrehajtást szenvedő félnek szabadságában áll kijelölni azon sort, melylyel összeirt s foglalás alá vett ingó vagyona egymásután árverésnek kitétesék; sőt ha az összeírásban foglalt valamely tárgyat különösen megkívánja az eladástól menteni, a helyett más ingóságokat bocsáthat árverés alá, mikről szabadon rendelkezhetik, habár azok összeirtva még nem voltak is; csak hogy a megállapított kielégítési összeg az árverési költségekkel együtt teljesen kikerüljön. Midőn pedig a végrehajtást szenvedő fél ezen jogával élni nem akar, az eladás az összeírás sora szerint történik.

320. §.

Az árverés alá kitétt tárgyak a becsáron kiáltandók ki, s a legtöbbet ígérőknek azon árverésen mindenesetre odaadandók: ugyanazért, ha a kikiáltási ár senki nem ígérné meg, a kikiáltási ár alább szállítandó.

321. §.

Árverésnél minden tárgy kész pénzzel fizetendő. Ha elsőbbségi bejelentvények (359. §.) nem nyújtattak be, végrehajtónak joga van az árverésen fizetés nélkül is venni, azonban a vételár a követelésbe beszámíttatik.

322. §.

Az árverés addig folytatandó, míg a bejött pénzből a megállapított kielégítési összeg a költségekkel együtt ki nem kerül.

323. §.

A kiküldött bírósági tag az árverésről jegyzőkönyvet vesz fel, melyben a tárgyak folyó száma, megnevezése, a vevő neve s az eladási ár rovatok szerint foglaltatnak.

324. §.

Nyomban az árverés bevégezése után a netáni elsőbbségi bejelentvények a IV. fejezet szabályai szerint tárgyalandók, az árverésen bejött összeg pedig letéltileg kezelendő.

325. §.

Az elsőbbségi bejelentvények jogérvényes elintéztetése után, a kielégítés sorrendjén lévő mindenik végrehajtónak jogában áll a letéteményezett pénznek a maga részére követelése erejéig kiadását, az érték-papíroknak a legközelebbi közpénztőzsdén eladását s az azokból teljes kielégítetést avagy másnemű tárgyak kiadását vagy kötelezettségek teljesítését nyomban követelni, mit a kiküldött bírósági tag a pénzből, az árverési költségeket kifizetvén, az ellenfél semmi ellenmondására nem ügyelve, nyugtatvány mellett haladéktalanul teljesít; az ekkép beváltott eredeti adósléveleket szintén térítvény mellett átveszi, vagy részletfizetés esetében ezt azokra lerováskép feljegyzi, s az ezen felül netán megmaradt készpénz a beváltott adóslévelekkel együtt a végrehajtást szenvedő félnek nyugta mellett átadja; azon javakat, melyek foglalás és bírói zár alatt voltak, de el nem adattak, a foglalás és bírói zár alól feloldja, a bírói őrizet alatt volt, de el nem adott drágaságokra s más értékekre nézve a végrehajtást szenvedő félnek utalványt ad; végre pedig eljárásából az őt kiküldött bíróságnak a végrehajtási iratok bemutatása mellett jelentést tesz; miről a peres felek hivatalos felzeteken oly hozzáadással értesítenek, hogy azt a levéltárban megtekinthetik, s másolatban kivehetik.

326. §.

Ha netalán a lefoglalt javaknak árverési árából a követelés ki nem kerülne, a végrehajtató a marasztalt fél javainak folytatolagos foglalását s árverését szóval kívánhatja, a mi is azonnal teljesítendő.

III. Fejezet.

Végrehajtás az ingatlanokra.

327. §.

Ha a marasztalt fél köteles valamely ingatlan jószágot tulajdonul átadni, — hogy végrehajtató a tulajdonhoz juttassék: e célból a bíróság a végrehajtási végzésben elrendeli, hogy az ítélet vagy egyezség alapján a tulajdonjog telekkönyvileg bekebleztessék; egyszersmind egy bírósági tagot küld ki végrehajtónak a kérdéses jószágba behelyezésére.

328. §.

Hasonló módon kell a végrehajtást fogantatítani, ha a végrehajtónak a marasztalt fél ingatlan vagyonára valamely más dologi jog birtoka adandó át.

329. §.

Ha valamely a telekkönyvben ugyanegy helyszínelési számmal jelölt birtoktestnek csak egy része vonatik végrehajtás alá, a telekkönyvi bírósághoz a mérnöki térkép is bemutatandó, mely az egész telekkönyvi jószágtestnek mind lefoglalt, mind pedig fennhagyott részeit alakra és terjedelmre nézve egyaránt pontosan és világosan kitüntesse.

330. §.

Hol nyilvankönyvek nem léteznek, az átadás birtokba behelyezés által történik.

331. §.

Az ingatlan javak foglalása a 278. §-ban leírt módon megy végbe. Egyszersmind a kiküldött bírósági tag az ingatlan vagyon tartozékát is nyomban összeírja és megbecsüli.

332. §.

Ingatlan vagyonra nézve, végrehajtás esetében becsülésnek nincs helye, hanem földenként az egyenes adónak és pótlékainak, házaknál pedig föld- és házadójuknak s összes pótlékainak százszoros mennyisége képezi a becsértéket.

Kivételnek a mentesített értékek és városok-vagy községekbeli épületek, hol a lakbéradó nincs behozva, továbbá a termékenyen és oly önálló belsőségek; melyekhez hűs birtok nem tartozik.

Szabad királyi városokban adómentes új épületeknél az elengedett adók is a becsérték alapjául felveendők.

333. §.

Ha a végrehajtató követelését vagy kizárólag valamely ingatlan vagyon jövedelmeiből, vagy az ingatlanval együtt kívánja kielégíttetni, az ingatlan vagyonnak csak tiszta, vagy is azon jövedelmei vehetők foglalás alá, melyek az adó, továbbá a birtok kezelésére s fenntartására szükséges kiadások, haszonbérék, s a betáblázott hitelezők egy évesnél nem régebb kamatai kifizetése után fennmaradnak.

Ha a végrehajtást szenvedettnek a lefoglalt jövedelmeken kívül egyéb keresetforrása nincsen: ily esetben a jövedelmekből a végrehajtást szenvedett és családja tartására legfeljebb egy harmad rész kiadandó.

334. §.

Az ingatlan birtokkal a hozzátartozó azon tárgyak, melyek annak állagának sérelme vagy értékének csökkenése nélkül ettől el nem választathatnak, vagy a melyek elkerülhetlenül szükségesek arra, hogy az állag értéke és jövedelmezősége fentartassék, együtt foglaltatnak le.

Ide tartoznak különösen:

a) a birtokon lévő lak- és gazdasági épületek, ugy szintén valamely iparüzlet folytatására szükséges épületek a hozzátartozó szerelvényekkel együtt;

b) mindenemű ősleányok, fiú, fa és vetések, mig a földtől el nem választattak;

c) a gazdaság vitelére szükséges mennyiségű takarmány, trágya, vetőmag és cselédek járandósága;

d) a hasznos marhák;

e) minden gazdasági szerelvények, eszközök és gépek;

f) a királyi kisebb haszonvételek minden nemei, és az urbéri természetű tárgyak, a mennyire ezeknek váltásai kimunkálva és jogérvényesen megállapítva még nem lennének;

g) az elemi csapások elleni biztosítási összegek.

Mily gazdasági szerelvények és mennyi számban adassanak át vevőnek, oly esetben, midőn valamely ingatlan mezei jószág kerül árverés alá, az érdekeltek által az árverési feltételekben állapítatik meg.

335. §.

Ha az árverés ingatlan vagyonra s tartozékára vonatkozik, annak foganosítása végett, a kiküldött bírósági tag a végrehajtási iratokat a telekkönyvi bírósághoz s illetőleg törvényszékhez átküldi.

Erre a telekkönyvi bíróság az ügyfeleket, mint szintén a betáblázással vagy telekkönyvi bejegyzéssel, továbbá az elsőbbségi joggal biztosított hitelezőket, végre a bár mely más czim alatti igénylőket is a becsár megállapítása, továbbá az árverési feltételek s határnapok, valamint a kielégítési sorrend megállapítása végett az igények bejelentésére kitűzött határidő lejártá után (360. §.) rendes szóbeli tárgyalásra végzésileg hivatalos felzeteken megidőzi; egyszersmind a meg nem jelenendő hitelezők részére, veszélyekre és költségekre gondnokot rendel.

336. §.

E végzés akkor, ha nagyobb jószágtest kerülne árverés alá, vagy ha ismeretlen tartózkodásu avagy az országon kívül lakó hitelezők is érdekelve volnának, a hivatalos lapban háromszor beiktatva, oly felhívással közlendő: hogy a kitűzött tárgyalásra az érdekeltek felek annál bizonyosabban megjelenjenek, minthogy a becsár, az árverési feltételek, határnapok és a kielégítési sorrend megállapítása a felek elmaradása esetében, hivatalból is meg fog történni.

337. §.

E tárgyalásra kitűzendő határidő 30 napon túl csak akkor terjedhet, ha egyik vagy másik hitelező az országon kívül laknék, vagy tartózkodási helye nem tudatnék; azonban a határidő 45 napot semmi esetben meg nem haladhat.

338. §.

Elérkezvén a határnap, a telekkönyvi bíróság s illetőleg törvényszék a kebeléből kiküldendő tag által meghallgatja a feleket, az árverési feltételek s határnapok, a kielégítési sorrend és azon kérdés iránt, hogy az árverés a hivatalos lapban hányszor közöltesék; egyszersmind pedig a netalán bejelentett igények s elsőbbségek tárgyalását az azokra vonatkozó kölcsönös észrevételeknek külön jegyzőkönyvbe iktatásával befejezi.

A tárgyalásnál a felek mindegyike, követelését tökében s azt, hogy a kamatok mely naptól s hány száztólval vannak hátralékban, — a költségekkel együtt s azon helyet, melyen követelését a sorrendben kielégíttetni kívánja, indokolva előterjesztvén, mindenik félnek jogában áll, az előttünk lévő követelés jogi fennállását megtagadni; ugy szintén nekik és a végrehajtást szenvedő félnek is joga van mindazon indítványokat megtenni, melyek szerint a lefoglalt ingatlan vagyont legezelszerűben értékesíttetni vélik.

339. §.

A tárgyalás befejezte után a telekkönyvi bíróság, illetőleg törvényszék azonnal ítélt az igények s elsőbbségek fölött, s tekintettel a következő fejezetben foglalt szabályokra, az árverési határnapokat és feltételeket a kielégítési sorrenddel együtt megállapítja, s erről az érdekelteket hivatalos felzeteken oly utasítással értesíti, miszerint a kielégítési sorrendet a hatóságnál megtekinthetik.

340. §.

Ha valamely jelzálogos vagy elsőbbségi jogot követelő hitelező követelése a fennbbi felszámítási tárgyalás alkalmával megtagadtván, az ügy azonnal tisztába nem hozhatók: a bíróság a feleket a törvény rendes útjára utasítja, — meghagyván, hogy az azon követelésre sorrend szerint esendő összeg a vételárból bírói letétbe fizetessék.

341. §.

Ha a felek az árverési határidők és feltételek fölött meg nem egyeztek volna, a bíróság, ezeket a jószág terjedelmére és értékére való tekintettel, olyképp állapítja meg, hogy a vevők versenye terhes feltételek által ne nehezíttessék.

Ily esetben a körözvény a hivatalos lapba háromszor beiktatandó.

342. §.

A kielégítési sorrendben az előnyös tételek minden egyéb követelést feltétlenül megelőznek. Az előnyös tételekhez számíttatnak s a következő sorrend szerint nyernek kielégítést:

a) azon végrehajtónak, ki az árverést foganatosította, foglalási és árverési összes költségei;

b) az eladott jószágot terhelő utolsó évi köz- és községadó, és ennek pótlékai;

c) a birtokszabályozási költségek.

A betáblázott követelések rangsorozatát a telekkönyvi törvények határozzák meg.

343. §.

A 339. §-ban érintett határozatok jogerőre emelkedése után az árverésre két határnap tűzetik ki. Az első árverési határnap harmincz s a második újabb harmincz napra szabandó. Együttal az árverési

határnapok a kiáltási becsárral s a lefoglalt vagyon telekjegyzőkönyvi számainak s főbb alkatrészeinek megnevezésével, annyiszor a mennyiszor a felek kívánják, a hivatalos lap útján köz tudomásra hozandók.

344. §.

Első árveréskor a vagyon a becsáron alól el nem adathatik, a második árverési határnapon azonban a legtöbbet ígérőre becsáron alól is leütetik.

A kiküldött bírósági tagnak az utolsó ígéréstől számítva egy negyed óráig kell a leütéssel várakoznia.

345. §.

A vételár kielégítési feltételek szerint teljesítendő.

346. §.

A 322. és 323. §§. rendszabályai itt is alkalmazandók azon megjegyzéssel, hogy az árverés, ha a telekkönyvi test a telekkönyv székhelyén vagy annak határában fekszik, a telekhivatalban, más községekben pedig a község házában történik, s hogy az árverési jegyzőkönyv a telekkönyvi bíróságnak s illetőleg törvényszéknek bemutatandó, mely ha azt rendben találja, az árverést jóváhagyja, ellenesethen új árverést rendel. A határozatról az összes érdekelteket hivatalos felzeteken értesíttetik.

347. §.

Az árverést jóváhagyó végzés jogerőre emelkedése után, ha a vételár, mely a telekkönyvi bíróságnál s illetőleg törvényszéknél lefuztetendő, már teljesítendő vagy részletben letéttetik: a telekkönyvi bíróság s illetőleg törvényszék a bekeblezett és elsőbbséggel bíró követeléseket a megállapított sorrend szerint rövid uton kielégíti, a 340. §. értelmében a törvény rendes útjára utasított jelzálogos hitelezők követelési teljes fűdőzésére szükséges pénzösszeget letéteményül fentartja; mely összeg a többi hitelezők kielégítésére csak akkor lesz fordítható, ha a törvény rendes útjára utasított hitelező jogérvényes ítélet vagy végzés által az ügyben peresztessé lett.

348. §.

A birtok vevőjének szabadságában áll, a sorrend szerint kielégítést nyerendő hitelezőkkel akkép egyezkedni, hogy ezek a birtokot terhelő összeget a birtokon tovább is meghagyják, s ha e körülmény az illető bíróság előtt a hitelezők jogérvényes nyilatkozatával igazoltatik; ez esetben az ily összeg ugy tekintendő, mintha befizettetett s a hitelezőknek kiutaltványoztatott volna.

349. §.

Minden tétel lefizetése nyugta s az eredeti okirat visszaváltása mellett történik; ezen okiratot a telekkönyvi hatóság a telek- vagy betáblázási könyvben, az eladott birtokról hivatalból letörölteti, ennek megtörténtével pedig az adóslévél visszaadja.

Azon tételek kitérőlése, melyek a vételárból ki nem kerülnek, az eladott birtokról szintén hivatalból eszközölné.

350. §.

Mihelyt a vevő az árverési feltételeknek pontosan eleget tett, részére a megvett jószág tulajdoni joga a netalán átvállalt terhekkal együtt hivatalból bekebleztetik.

A hól telekkönyv nem létezik, a vevőnek hivatalos bizonyítvány adatik, mely a szerzett tulajdonjog bizonyítékául szolgál.

351. §.

Ha a vevő az árverési feltételeknek a kitűzött időben eleget nem tett, hármely érdekelte fél kérelmére az illető bíróság a birtok újabb árverését elrendeli, s azt csak egy árverési határnap kitűzése, de kellő hírlapi hirdetés mellett, az előbbi becsáron alól is elárvereztetik.

Ha ez újabb árverésen az előbbi vételárnál kevesebb jönne be, a veszteséget a korábbi vevő viseli. Ellenben a netaláni többlet is őt illeti.

352. §.

Ha az eladott birtok árából végrehajtató követelése ki nem kerül, ugyanó a marasztalt fél javainak folytatolagos foglalását s árverését kérvényezheti, a mi is azonnal teljesítendő.

353. §.

A telekkönyvi bíróság a végrehajtás alá vont jószágtestre nézve minden végrehajtási jogcselekvényt, ugy mint foglalást, becslést, árverést stb. a telekkönyvben feljegyeztetni köteles.

354. §.

A 335. §-ban érintett végzés kelete után netalán történt bekeblezésekre és elsőbbségekre nézve, ha kielégítetésekre a vételárból még valamely rész fennmarad, az árverés megtartása után a kielégítési sorrend megállapítása végett külön tárgyalásnak van helye.

355. §.

Ha valakinek javai telekkönyvi bekeblezésekkel vagy betáblázásokkal terhelvén, a tulajdonos jogosítvan az illetékes telekkönyvi bíróságnál javainak bírói elárvereztetését kérelmezni.

Ily kérelem folytán is a becsüt, árverést és vételári felosztást illetőleg a telekkönyvi bíróság ugyanazon szabályok szerint jár el, melyek a jelen fejezetben vannak meghatározva.

(Vége következik.)